

www.musavat.com

ÜSƏVAT

Xəbər

**Bu gün
3 şəhidimiz
dəfn
ediləcək**

yazısı səh.7-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 18 aprel 2025-ci il Cümə № 65 (8675) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

**Azərbaycan ən çox silah
alan 20 ölkə sırasında**

Dünya bazarına
silah ixracımız
da artır

yazısı səh.4-də

**"Şərurlu İsfəndiyar" yenə
də məhkəməni saymadı**

yazısı səh.3-də

Seyx Türkiyədən qayıtdımı?

yazısı səh.5-də

**Bakını və Tiflisi qarışdırmaq
istəyənlərə mesaj**

yazısı səh.8-də

**Marketlərdə satılan bəzi yağlarla
bağlı qorxunc iddialar**

yazısı səh.11-də

**Azərbaycanın pulları Türkiyə
əmlakçılarının cibinə axır**

yazısı səh.10-də

Pensiya yaşı azaldıldı

yazısı səh.11-də

**İran Azərbaycanda "İsrail
kəşfiyyatçısı" axtarışında**

yazısı səh.6-də

Donuzçuluq biznesinin çöküşü

yazısı səh.15-də

**70 yaşı ötmüş məmurlar
işdən uzaqlaşdırılacaq?**

yazısı səh.5-də

**Bakının daha iki rayonunda
qəzalılı binalar söküləcək**

yazısı səh.15-də

**Azərbaycanlı gənc böyrəyini
200 min dollara satıb**

yazısı səh.10-də

Almaniyadan üçüncü ciddi təxribat

yazısı səh.13-də

AVROPA İTTİFAQINDA SÜLHƏ QARŞI "İKİNCİ CƏBHƏ"

Armen Qriqoryan Brüsseldə Aİ-nin müdafiə naziri statusunda olan Kubiliusla nələri müzakirə edib və daha çox hansı yardımı istəyib?; Ermənistandakı revanşistləri həvəsləndirənlərin sayı artır - analitiklər sirr pərdəsini qaldırdı

yazısı səh.9-də

Dövlətin pulunu "oborot"a buraxanların məxfi siyahısı

İqtisadçı deyir ki, Hesablama Palatasının dövlət büdcəsindən daxil olan vəsaitləri bank depozitlərinə yönəldənlərlə bağlı hesabatını istintaq araşdırmalıdır

yazısı səh.3-də

**Argentina səfiri
Bakıdakı villası
ilə gündəmdə -
qalmaqal**

yazısı səh.5-də

**"İçərişəhər"də
Seyidzadənin
gizli əməlləri**

yazısı səh.12-də

**Paşinyan
Bakıdan yenə
məktub
gözləyir**

yazısı səh.7-də

Yeni Çin səfiri İlham Əliyevin qəbulunda

Prezident İlham Əliyev aprelin 17-də Çin Xalq Respublikasının ölkəmizdə yeni təyin olunmuş fövqəladə və səlahiyyətli səfiri Lu Meyin etimadnaməsini qəbul edib. Görüşdə iki ölkə arasında maraq doğuran iqtisadi-siyasi əlaqələr müzakirə olunub.

Qeyd edək ki, Prezidenti İlham Əliyev aprelin 17-də Sloveniya Respublikasının xarici işlər naziri Tanya Fayonu da qəbul edib.

"Xocalı" gəmisi ilk dəfə Hind okeanında

"Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi" QSC-yə (ASCO) məxsus "Handysize" tipli "Xocalı" gəmisi istismar müddətində ilk dəfə Hind okeanına daxil olub.

Bu barədə səhmdar cəmiyyətinə istinadən xəbər verilib. Məlumatla görə, martda ABŞ-ın Portland limanından 37 000 ton kalsiumlu soda yükləyən gəmi Sakit okeanla hərəkət edərək İndoneziyanın Cakarta limanına çatıb. Burada yükün bir hissəsi boşaldıldıqdan sonra "Xocalı" İndoneziya və Malayziya arasındakı Malakka boğazını keçərək Hind okeanına yönəlib. Hazırda Hindistan istiqamətində hərəkət edən gəmi marşrut çərçivəsində ilk olaraq Kattupallı limanında, daha sonra Kandla limanında yükboşaltma əməliyyatını yerinə yetirəcək.

Bu gəmi ASCO-nun Xəzərdənkənar sulara yükdaşıma potensialının artırılması, fəaliyyət coğrafiyasının genişləndirilməsi məqsədilə ötən ilin mayında istismara verilib. Onun dəyəti 38 593 ton təşkil edir. Gəminin uzunluğu 180 metr, eni 30 metr, suya oturmumu isə 10,47 metrdir. Maksimum sürəti 15,7 uzel olan gəmi məhdudiyyətsiz üzmə imkanlarına malikdir.

Nazir birinci sinfə qəbulla bağlı əmr imzaladı

Elm və təhsil naziri Emin Əmrullayev 2025/2026-cı tədris ili üzrə ümumi təhsil müəssisələrinin birinci siniflərinə şagird qəbulunun aparılması barədə əmr imzalayıb.

Modern.az "Report"a istinadən məlumat verir ki, birinci sinfə şagird qəbulu valideynlərin (diger qanuni nümayəndələrin) ərizələrinin onlayn qeydiyyatı aparılmaqla elektron sistem vasitəsilə həyata keçiriləcək.

Onlayn qeydiyyat mayın 1-dən, məktəb seçimi prosesinə Azərbaycan bölməsi üzrə mayın 6-dan başlanılacaq.

Qeyd olunub ki, yeni tədris ili üzrə dövlət ümumi təhsil müəssisələrinin tədris digər dillərdə aparılan birinci siniflərinə şagird qəbulu üçün uşaqların həmin dil üzrə şifahi nitq bacarıqlarının qiymətləndirilməsi məqsədilə peşəkar və səriştəli müəllimlərdən ibarət müsahibə və apellyasiya komissiyaları təşkil ediləcək.

Həmçinin şifahi nitq bacarıqlarının qiymətləndirilməsi üçün müsahibələr keçiriləcək, şifahi nitq bacarıqlarının qiymətləndirilməsi üçün hazırlanmış meyarlar təsdiq ediləcək.

Əmrin icrasına nəzarət nazir müavini Həsən Həsənlıyev həvalə edilib.

Bu il Xocavəndə ilk köç olacaq

Bu il əhalinin Xocavəndə köçürülməsi nəzərdə tutulur. Bunu Azərbaycan Prezidentinin Ağdam, Füzuli və Xocavənd rayonlarında xüsusi nümayəndəsi Emin Hüseynov deyib. Onun sözlərinə görə, Xocavənd şəhərində, kəndlərində, Hadrut qəsəbəsində təmir-bərpa işləri aparılır: "Cənab Prezidentin tapşırığı əsasında bu ilin yay aylarında həmin bərpa və yenidənqurma işləri yekunlaşdıqca mərhələli şəkildə əhali oraya köçürüləcək".

Şabran çayında batan

2 nəfərin kimliyi məlum oldu

Aprelin 16-da Şabrançayın Şabran rayonu, Xəlifələr kəndindən keçən hissəsində batan 2 nəfərin kimliyi müəyyənlaşıb.

59 yaşlı Şirvan şəhər sakini Məmmədov Nurməmməd Qəhrəman oğlu və 63 yaşlı Salyan rayon sakini Nağıyev Etibar Hafiz oğlunun meyitləri FHN-in Kiçikhəcmli Gəmilərə Nəzarət və Sularda Xilasetmə Dövlət Xidmətinin dalğıcı-xilasediciləri tərəfindən tapılaraq aidiyyəti üzrə təhvil verilib.

Faktla bağlı Şabran Rayon Prokurorluğunda araşdırma aparılır.

Ali məktəblərə qəbul imtahanlarının vaxtı bilindi

Dövlət İmtahan Mərkəzi (DİM) ali təhsil müəssisələrinə qəbul imtahanının ikinci mərhələsinin birinci cəhdinin keçirilmə tarixlərini elan edib.

II və III ixtisas qrupları üzrə birinci cəhd qəbul imtahanları mayın 25-də, I və IV qruplar üzrə isə iyunun 1-də keçiriləcək.

III ixtisas qrupu üzrə həm DT, həm də TC altqrupunu seçən abituriyentlər üçün coğrafiya fənni üzrə əlavə imtahan iyunun 22-də keçiriləcək.

I ixtisas qrupu üzrə həm RI, həm də RK altqrupu üzrə imtahan vermək istəyən abituriyentlər ikinci mərhələnin birinci cəhdində bir, ikinci cəhdində

isə digər altqrupu seçə bilərlər. Abituriyentlər istəklərindən asılı olaraq hər iki cəhddə eyni altqrup üzrə də iştirak edə bilərlər.

Bu gündən ali təhsil müəssisələrinə qəbul imtahanının 2-ci mərhələsinin 1-ci cəhdində iştirak etmək istəyən abituriyentlərin qeydiyyatı elan edilib.

42 həkimin plastik cərrah kimi fəaliyyətinə icazə verilib

Azərbaycanda 42 həkimin plastik cərrah kimi fəaliyyətinə icazə verilib.

Bu barədə Səhiyyə Nazirliyində yaradılmış Xüsusi Təftiş Komissiyası məlumat yayıb. Bildirilib ki, Azərbaycan ərazisində praktik tibb fəaliyyəti ilə məşğul olan plastik cərrahların peşə fəaliyyətinin qanuni

əsaslarının kompleks şəkildə yoxlanılması məqsədilə Səhiyyə Nazirliyi, Baş Prokurorluq, Daxili İşlər Nazirliyi və Elm və Təhsil Nazirliyinin səlahiyyətli nümayəndələrindən ibarət Xüsusi Təftiş Komissiyası yaradılıb.

Həmin tibb mütəxəssisləri Xüsusi Təftiş Komissiyasının iclaslarına dəvət olunub və sənədləri ətraflı araşdırılıb. Əvvəlcədən xəbərdarlıq edilməklə iclasların video-audio çəkilişləri aparılıb və hər bir iclas protokollaşdırılıb. Komissiyanın ümumilikdə 11 iclası keçirilib.

Xüsusi Təftiş Komissiyasının müvafiq qərarları ilə sənədlərinin əsaslılığı təsdiq olunmuş "Azərbaycan Respublikasının ərazisində plastik cərrahiyyə ixtisası üzrə praktik tibb fəaliyyətinə icazə verilən həkim-mütəxəssislərin Siyahısı" tərtib olunaraq bu link https://e-health.gov.az/media/PlastikCerrahlarSiYA-HI_PDF_17.04.2025.pdfdə yerləşdirilib.

Boksçumuz dopinqə görə 4 il idmandan kənarlaşdırıldı

Azərbaycan boksçusu Fərid Sadıqov dopinqə görə 48 ay müddətinə yarışlardan kənarlaşdırılıb. Sadıqovun nümunələrində qadağan olunmuş maddələrin, onların metabolitlərinin və ya markerlərinin izləri aşkarlanıb.

Bununla yanaşı, o, həm də qadağan edilən maddədən və ya üsuldən istifadə etdiyi və ya bu istiqamətdə cəhd göstərdiyi üçün də cəzalandırılıb. Diskvalifikasiya qərarı 2024-cü il yanvarın 1-dən qüvvəyə minib və sanksiya 2028-ci ilin eyni tarixinə qədər davam edəcək.

YDM müdürünü "tok" vurub öldürdü

Sabirabad rayonunda faciəvi hadisə baş verib.

"Teleqraf" xəbər verir ki, dünən saat 16 radələrində rayonun Qaragüney kəndinin ərazisində yerləşən "AzOil" yanacaqdaşıma məntəqəsinin müdürünü elektrik cərəyanı vurub. Belə ki, Hacıqabul rayon sakini 1991-ci il təvəllüdlü Rusif Barat oğlu Qarayev müdür işlədiyi məntəqədə quyuda olan yağış sularını təmizləmək istəyərkən elektrik cərəyanı vurması nəticəsində ölüb. Faktla bağlı araşdırmalar aparılır.

Gürcüstan Əfqan Sadıqovu niyə ekstradisiya etmədi?

Gürcüstanda həbs edilən azərbaycanlı jurnalist Əfqan Sadıqov azadlığa buraxılıb. Bakupost.az xəbər verir ki, Gürcüstan məhkəməsi Avropa Məhkəməsinin qəbul etdiyi qərarı icra edib və onun azad olunmasını təmin edib.

Qeyd edək ki, "Azərbaycanın rəhbəri olmuş Ə.Sadıqov hədə-qorxu ilə tələb etməkdə ittiham olunurdu. Azərbaycan hüquq-mühafizə orqanları onun ekstradisiyasını istəyirdi.

Kartlardan daha 15 min manat oğurlandı

Vətəndaşların bank kartlarından oğurluqlar davam edir. DİN-dən bildirilib ki, kartın üzərindəki CVV/CVC kodu, SMS vasitəsilə göndərilən OTP kodu, digər sizə məxsus sistemlərə giriş üçün lazım olan loqin və şifrələr, kartın PİN kodu məxfi məlumatlardır. Bu məlumatları naməlum şəxslərə verdiyiniz halda hesabınızda olan pullar, yaxud pul yoxdursa, kredit formasında Sizə zərər vuraçaqlar. Aprelin 16-da ayrı-ayrı vətəndaşların müxtəlif kibernetik üsulla 4709, 4000, 2375, 1500, 790, 514, 464, 234, 200, 167, 87 manat pul vəsaitləri bank kartlarından oğurlanıb.

Hesablama Palatasının 2024-cü il fəaliyyəti haqqında hesabatına əsasən, Azərbaycanda bəzi publik hüquqi şəxslər dövlət büdcəsindən daxil olan vəsaitləri bank depozitlərinə yerləşdiriblər. Bu səbəbdən Milli Məclisin İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin müzakirəsinə təqdim edilib.

Qeyd etmək lazımdır ki, büdcə vəsaitlərinin əmanət şəklində banklarda yerləşdirilməsinə müstəsna olaraq Maliyyə Nazirliyinə icazə verilir. Belə ki, aprelin 11-də nazirlik tərəfindən ilk depozit hərracı keçirilib, onun çərçivəsində 1 milyard manat məbləğində vahid xəzinə hesabının sərbəst qalığı dörd

fatların məbləğinin, eləcə də istifadə edilməmiş məzuniyyət günlərinə görə artıq hesablanması hallarını əhatə edib və 13.3 min manat təşkil edib. Hesablama Palatası BDU-da xeyli başqa nöqsanları da aşkarlamışdı ki, biz hələ də o nöqsanların aradan qaldırıldığını görmürük.

Qeyd edək ki, dövlət və

vəzifəli şəxslər barəsində inzibati araşdırma və cəzalandırma tədbirləri görülür, geri qaytarılmalı vəsaitlərin tam bərpası tələb olunur, zəruri hallarda cinayət işi açılır və məhkəməyə verilir.

Bəs Azərbaycanda bu sahədə vəziyyət necədir?

İqtisadçı Natiq Cəfəri mövzu ilə bağlı "Yeni Mü-

"Şərurlu İsfəndiyar" yenə də məhkəməni saymadı

Xüsusi ittiham qaydasında məhkəməyə verilən "Şərur MTK"-nın sahibi İsfəndiyar Axundov (Şərurlu İsfəndiyar) yenə də məhkəməyə gəlməyib. Hakim bu dəfə də məhkəməni təxirə salıb.

Musavat.com xəbər verir ki, "Şərurlu İsfəndiyar"dan şikayət edən hazırda həbsdə olan iş adamı "Proqress 2016" MTK-nın rəhbəri Emil Səməndərovdur. Onun cinayət işi üzrə məhkəmə araşdırması davam edir.

"Şərurlu İsfəndiyar" mü sahiblərinin birində Emil Səməndərovu "dələduz" adlandırmışdı. Barəsində məhkəmə hökmü çıxmıdığı halda onun barəsində böhtan xarakterli məlumat yaydığı üçün Emil Səməndərov Şərurlu İsfəndiyarı məhkəməyə verib.

Qeyd edək ki, İsfəndiyar Axundov barəsində Cinayət Məcəlləsinin 147.2-ci (böhtan) və 148-ci (təhqir) maddələri üzrə xüsusi ittiham qaydasında şikayət edilib. Xüsusi ittihamçı İ. Axundovun qeyd olunan maddələrin sanksiyası həddində azadlıqdan məhrum edilməsini istəyir.

Məhkəmə iclası Binəqədi Rayon Məhkəməsinin hakimi Vüsal Tağıyevin sədrliyi ilə araşdırılmalı idi. Lakin bu dəfə də Şərurlu İsfəndiyar məhkəməyə gəlməyib. Məhkəmə bu dəfə də iş adamına güzəştə gedib.

"Şərurlu İsfəndiyar"-ın növbəti prosesə gəlməsini təmin etmək üçün məhkəmə bu dəfə aprelin 22-nə təxirə salınıb.

Manatın məzənnəsi düşə bilər?

"Neftin kəskin ucuzlaşması manatın məzənnəsinin aşağı düşməsinə səbəb ola bilər. Bu da inflyasiya, insanların kasıblaşması deməkdir. İkincisi, dövlətin büdcə qarşısında bir sıra öhdəlikləri var ki, neftin qiymətinin düşməsi həmin öhdəliklərin icrasında çətinlik yarada bilər. Həm də növbəti illərdə büdcə artımı və sosial ödənişlərin artımına təsir göstərə bilər".

Bunu Bakupost.az-a iqtisadçı ekspert Xəlid Kərimli deyib. O bildirib ki, Azərbaycanın əsas büdcə gəlirlərində neft, qaz gəlirləri əhəmiyyətli rol oynayır. Qiymətlərin azalması Neft Fondundan neft büdcəsinə transferlərin də azalmasına təsir edəcək: "Azərbaycanın xarici ticarətində 90-92 faiz neft-qaz sektorunun gəliri cəmi 9-10 faiz təşkil edir. Bir sözlə, neftin qiymətinin aşağı düşməsi ciddi maliyyə itkilərinə gətirib çıxara bilər. Bu təsir təbii ki, Rusiya üçün də keçərlidir. Rusiyanın neft-qaz sektorunda problem yarana bilər, eləcə də gələn valyutanın həcmi aşağı düşə bilər".

✎ **Afaq MİRAYIQ,**
"Yeni Müsavat"

Dövlətin pulunu "oborot"a buraxanların məxfi siyahısı

İqtisadçı deyir ki, Hesablama Palatasının dövlət büdcəsindən daxil olan vəsaitləri bank depozitlərinə yönəldənlərlə bağlı hesabatını istintaq araşdırmalıdır

Auditlərlə müəyyən olunub ki, büdcə vəsaiti alanlar çox vaxt kifayət qədər planlaşdırma intizamı nümayiş etdirmirlər və öz maliyyə ehtiyaclarını düzgün qiymətləndirmirlər. Nəticədə il ərzində büdcənin maliyyələşdirilməsinin həcməsinə dəfələrlə baxılıb, vahid büdcə uçotunun tələbləri pozulub. Çox vaxt ayrılmış büdcə vəsaitləri istifadə olunmadan hesablarda qalırdı. Konkret təyinatlı vəsaitlər ya büdcəyə gec qaytarılıb, ya da heç qaytarılmayıb. Dövlət satınalmalarının məzmununu müəyyən edən tələblərin düzgün tərtib edilməməsi də qeydə alınıb ki, bu da büdcədən artıq olan vəsaitin müxtəlif şərtlərlə bank depozitlərində yerləşdirilməsinə səbəb olub.

Büdcədən kənar daxilolmaların xüsusi çəkisinin artmasına baxmayaraq, publik hüquqi şəxslərin büdcədən maliyyələşmədən asılılığı qalmaqdadır. Xüsusən də əməkhaqqı, mükafat kimi xərclər bu gəlirlər hesabına ödənilməyib. Hazırda hesabat Hesablama Palatasının rəsmi saytında yerləşdirilmədiyindən qanun pozuntularına yol verməmiş konkret qurumlar göstərilir.

sistem əhəmiyyətli bankda üç aylıq depozitə yerləşdirilib. Lakin yoxlamaların göstərdiyi kimi, bir sıra publik hüquqi şəxslər hələ rəsmi hərracdan əvvəl belə praktikaya əl atıblar. Qurum büdcədən ehtiyac duyduğundan çox vəsait alıb və faiz gəliri alaraq banklara yerləşdiriblər.

Qanuna görə, publik hüquqi şəxslərin pullu və ya pulsuz xidmət göstərmək, kommersiya fəaliyyəti ilə məşğul olmaq və gəlir əldə etmək hüququ var. Bu cür fəaliyyətlər xərclərin optimallaşdırılması strategiyasının elementi kimi qəbul edilir. Bununla belə, artıq vəsaitlərin depozitlərə yerləşdirilməsi praktikası mahiyyət etibarilə büdcə resurslarından məqsədyönlü istifadə edilmədən gəlir əldə etmək mexanizminə çevrilir.

Yeri gəlmişkən, ötən il Hesablama Palatası Bakı Dövlət Universitetində həyata keçirdiyi nəzarət tədbirləri nəticəsində nöqsanlar aşkar etmişdi. Qurumdan bildirilmişdi ki, universitetin xərcləri əsasən sosial xarakterli olub. Bu xərclərin ödənilməsi zamanı bir neçə halda nöqsanlara yol verilib, bu, gəlir vergisinin düzgün hesablanaraq tutulmaması, habelə mükə-

sailərinin bank depozitlərinə yerləşdirilməsi məsələsinə dünya ölkələrində müxtəlif yanaşmalar mövcuddur. Əsas fərqləndirici cəhətlərdən biri dövlət vəsaitlərinin idarə olunmasında şəffaflıq, nəzarət mexanizmləri və hüquqi çərçivənin möhkəmliliyidir. Məsələn, Almaniya dövlət vəsaitlərinin məqsədindən kənar istifadəsi cinayət məsuliyyəti daşıyır. Hesablama Palatası (Bundesrechnungshof) məsələni parlamentə bildirir, araşdırma başlandı. Məsələn, şəxslərə qarşı xidmətdən çıxarılma, maliyyə sanksiyası, qəsdən və ya səhlənkarlıqla pozuntu varsa, cinayət işi açılır. Böyük Britaniya da National Audit Office (NAO) və Parlament Public Accounts Committee tərəfindən araşdırmalar aparılır. Hər hansı publik qurum qanun pozuntusuna yol versə, parlament qarşısında izahat verməyə çağırılır, məsul şəxslər işdən uzaqlaşdırılır, cinayət halı varsa, prokurorluq orqanları işə qanışır, büdcə vəsaitləri dərhal geri tələb olunur. Türkiyə Sayıştay (Hesablama Məhkəməsi) illik auditlər aparır. 5018 sayılı qanunun pozulması hallarında qanunsuz hərəkət edən

savat"a fikrini bölüşüb:

"Ümumiyyətlə, Hesablama Palatasının aşkara çıxardığı qanunsuzluqlarla bağlı, büdcə vəsaitinin qeyri-rasional xərcləmələri ilə bağlı daha ciddi addımların atılmasına ehtiyac var. Təəssüf ki, Hesablama Palatası hər il müəyyən qanun pozuntularının tapılmasını aşkarlayır və elan edir, amma bununla bağlı addım ata bilmir. Bir çox ölkələrdə Hesablama Palatası kimi qurumlar mövcuddur, bir çox ölkələrdə də bu qurumun verdiyi rəy istintaq araşdırmalarının aparılması üçün mütləq əsas yaradır. Bizdə belə birbaşa bağlantı yoxdur. İstintaq orqanları əsas götürərək işə başlaya bilərlər. Amma qanunvericilikdə birbaşa belə bağlantı nəzərdə tutulmayıb. Ola bilər ki, yaxın zamanlarda bunun qanuna salınması mütləq hal alsın. Çünki istərsə büdcə xərcləmələri ilə bağlı yeyintilər olsun, korruptsiya əməlləri olsun, qeyri-məqsədli istifadə olsun, depozitə yatırmaqla əlavə vəsait olsun, fərqi yoxdur. Qanunda nəzərdə tutulmayan qaydalarla bağlı hansısa bir pozuntunu Hesablama Palatası aşkarlayırsa, qanunda belə bağlantı qurmaq, iki cümlə ilə bunu qanuna salmaq lazımdır ki, mütləq bu rəy istintaq orqanları üçün araşdırma başlamağa əsas yaratsın. İstintaq orqanlarının verdiyi qərara görə yox, Hesablama Palatasının artıq rəyi istintaq əməllərinin açılmasına bir göstəriş olmalıdır. Bu olsa, o zaman büdcə xərcləmələri ilə bağlı ortaya çıxan neqativ halların cəzalandırılması mexanizmi də yaranar. İndi təəssüf ki, cəzalandırma mexanizmi çox azdır".

Dünya Silah Ticarətinin Təhlili Mərkəzi (CAMTO) hərbi texnika idxal edən ölkələrin illik reytingini dərc edib. Polşa 2024-cü ildə 15,6 milyard dollarlıq alışla ən böyük silah idxalçısı olub. Məlumatla görə, sözügedən ölkə 96 Amerika "AH-64E Apache" hücum helikopterinin tədarükü üçün 10 milyard dollarlıq müqavilə imzalayaraq liderlik edib. Müqaviləyə həmçinin helikopterlərin texniki xidməti və ehtiyat hissələrinin tədarükü daxildir. İkinci yerdə 10,25 milyard dollarlıq hərbi alışla Rumıniya, üçüncü yerdə isə Hindistan (9,41 milyard dollar) qərarlaşıb. İlk 5-liyə həmçinin İsrail (8,2 milyard dollar) və Niderland (7,9 milyard dollar) daxil olub. Qardaş Türkiyə reytingdə altıncı yerdədir (7 milyard dollar).

Qeyd edək ki, Azərbaycan bu siyahıda 16-cı yerdədir (2,220 milyard dollar). Azərbaycanda istehsal olunan silahlar hər növbəti il daha mükəmməl olur və dünya silah bazarında daha cəlbəedici görünür. Azərbaycanda Müdafiə Sənayesi Nazirliyinin yaranmasından Nazirliyin 19 ildə zamanın tələblərinə cavab verən silah istehsal etmək olduqca məsuliyyətli və çətin bir məsələdir. Azərbaycan bunun öhdəsindən gələ bildi. Bu müddətdə təkcə hərbi sursatlar deyil, eyni zamanda hərbi texnika və silah istehsalına nail oldu. Azərbaycan bir sıra hərbi texnikanın özündə istehsalını təşkil etdi, bu isə xarici bazardan asılılığımızı azaldı. Bu gün Azərbaycan müdafiə sənayesinin buraxdığı məhsullar təkcə ordumuzun deyil, eyni zamanda xarici ölkələrin də ordularında arzuolunan silahlardır. Təsədüfi deyil ki, Azərbaycan silahının alıcıları qismində ABŞ, Cənubi Koreya, İraq, bir sıra Afrika ölkələri var. Bu, onu göstərir ki, Azərbaycanın istehsal etdiyi hərbi məhsullar yüksək standartlara cavab verir, öz növbəsində satılmasından Azərbaycan büdcəsinə milyonlarla dollar gəlir gətirir. Həmçinin Azərbaycanın ix-

rac etdiyi silahlar sırasına müxtəlif kalibrli və onlar üçün minalar daxildir. Hazırda müdafiə sənayesinin ən çox istifadə olunan və mənimşənən məmulatlarına biz "Mübariz", "İstiqlal", "Yalquzaq", "Yırtıcı" snayper tüfəngləri, müxtəlif növ atıcı avtomat silahları, tapançalar, minaatanlar, qumbaraatanlar, onların sursatlarını, optik cihazları, "Matador" və "Marauder" tipli zirehli maşınları, "Gürzə", "Əqrəb", "Bəbir" kəşfiyyat-patrul maşınlarını, "Orbiter" ailəsinin müxtəlif növ PUA-larını, "Aerostar", "Zərbə" və "İtiqovan" tipli PUA-ların yerli istehsalını artıq təşkil etmişik. Təbii ki, ixrac olunan bütün silahların siyahısını açıqlamaq alınmayacaq, bu, hərbi sirrdir, lakin Azərbaycandan silah alan xarici ölkələrin ictimaiyyət üçün açıq mənbələrindən onların bizim ölkədə istehsal olunan 250-500 kiloqram çəkiyə malik avıabombalar, sursatlar, kolli-mator optik tuşlayıcıları, "RPQ-7V2" qumbaraatanları daxildir.

Azərbaycan Ordusunun 44 günlük müharibədə "21-ci əsr silahları" ilə düşməne od qoyduğunu ermənilər elə savşın ilk günlərindən etiraf etmişdilər. Üstəlik, dünyanın bezi hərbi mərkəzləri də or-

Azərbaycan ən çox silah alan 20 ölkə sırasında

Dünya bazarına silah ixracımız da artır

Xüsusilə də Ermənistan kimi işğalçılıq, düşmənçilik mövqeyində olan qonşumuz var. Ermənistan sürətlə silahlanır və bu silahlanma birbaşa Azərbaycana qarşıdır, fürsət gözləyirlər ki, Azərbaycana hücum etsinlər. Ona görə də Azərbaycan çox düzgün olaraq həm özünün silah istehsalını genişləndirir, həm də xaricdən silah almağa xüsusi diqqət ayırır. Heç kim düşünməsin ki, Azərbaycan bu prosesi kimlərsə xoşuna gəlməyəcək deyər dayandıracaq. Azərbaycan silah istehsalını daha da gücləndirəcək, həmçinin ən müasir silah almağa davam edəcək".

Ekspert qeyd etdi ki, Azərbaycanın xaricə silah satışı artdıqca gəlirləri də təbii olaraq artır: "Gəlirlər artdıqca lazım olan silahların, texnikaların alınması da artır. Bu da təbii. İstənilən ölkənin, o cümlədən Azərbaycanın həm silah istehsal etməsi, həm də xaricdən silah alınmasında aktivliyi onun gücünün göstəricisidir".

Etibar SEYİDAĞA, "Yeni MİSAVAT"

dumuzun uğurlu döyüş əməliyyatlarını öyrənməyə başlamışdı. Bu uğurların postmüharibə dövründə davam etdirilməsi də qürurvericidir.

Hərbi ekspert, polkovnik Rövşən Məhərrəmov "Yeni MİSAVAT"a bildirdi ki, Azərbaycanın Müdafiə Sənayesi Nazirliyi yaradıldıqdan sonra silah istehsalı istiqamətində çox uğurlu addımlar atılmağa başlanıb. Bu proses ilbəl inkişaf etdirilib və bu gün inkişafdadır. Neticədə Azər-

baycan xaricə silah satan ölkələr sırasına daxil ola bilib. Yeni biz artıq yalnız silah idxal edən ölkə yox, həm də silah ixrac edən ölkəyə. Hərbi sənayemizin yüksək səviyyəyə qaldırılması üçün dövlət mümkün olan dəstəyi verir: "Bu gün nailiyyətlər göz qabağındadır. Nə beynəlxalq qanunvericilik, nə də ölkəmizin qanunları Azərbaycana xaricdən silah almaq məhdudiyyəti qoyur. Yeni ölkə özü silah istehsal edirsə və satırsa, silah

idxal edə bilməz, idxal edərsə də hansısa məhdudiyyətlə idxal etməlidir kimi qadağa yoxdur. Bu baxımdan da Azərbaycanın silah idxal edən ölkələr sırasında ilk 20-liyə düşməsi tamamilə təbii. Ölkəmizin 16-cı sırada yer alması Azərbaycanın imkanlarının genişliyindən, ordunun müasir silahlarla ən yüksək səviyyədə təmin olunmasına xüsusi diqqət ayırmasından xəbər verir. Dünyada, regionda gərginlik get-gedə yüksəlir.

ğıq və görəcəyik ki, həqiqətdən kim sülh istəmir. Rusiyadırsa, cəzasını çəkəcək". Bunlar onun sözləridir. Hətta xəbərdarlıqda deyilirdi: "Lazım gələrsə, cəzalandırılacaq".

Yol tamamlandı. Ətrafda hamı deyir: budur faktlar, sülh istəməyən yeganə şəxs Putindir. Və bu səhv deyil. Tədbir gör. Əgər bir şey deyirsənsə və hərəkət etmirsənsə, sən kimsən?

İki həftədən sonra Trampın səlahiyyət müddəti 100 günə çatacaq. O, bu xəttə çox pis fonda yanaşır, cənub sərhədinin möhkəmləndirilməsi istisna olmaqla, ideyalarının bütün əsas istiqamətlərindən faktiki olaraq geri çəkilir. Bu o deməkdir ki, Trampın super gücü - aqressiv blef - fəaliyyətini birdəfəlik dayandıracaq. Həm də belələrinə Nobel mükafatı vermirlər.

ABŞ lideri bunu hiss etməyə bilməz. Ona görə də istisna etməyirəm ki, yaxın gün-

lərdə mayın əvvəlinə kimi hansısa simvolik deeskalasiyaya işarə etmək üçün Putinə həqiqətdən də təzyiq etmək cəhdi (çox güman ki, qeyri-ictimai) olacaq. Əks halda, pis vəziyyət yaranacaq: artıq hamı "bu, Baydenin müharibəsidir" eşitdi, amma hamı hegemonun çarəsiz olduğunu da görəcək.

Və daha bir məsələ. Ukrayna Müdafiə Nazirliyinin Baş Kəşfiyyat İdarəsinin rəisi Kirill Budanov Sumıda onlarla mülki vətəndaşı qətlə yetirən Rusiya hərbi birləşmələrinin rəhbərləri haqqında məlumatı dərhal toplayıb. Bu, Kəşfiyyat İdarəsinin məlumatlı olduğuna və terrora iş-tirak edənlərin hamısının ədalətli cəzalandırılacağına dair aydın siqnaldir. Təbii ki, bunun üçün bir qədər vaxt lazımlı olacaq. Amma onların başına nə gələrsə də, heç kim "Niyə?" sualını verməyəcək. Bu cinayətkarlar üçün ən təhlükəsiz yer Ukrayna həbsxanasıdır.

Trampın 100 günü

ABŞ Prezidenti cənub sərhədinin möhkəmləndirilməsi istisna olmaqla, ideyalarının bütün əsas istiqamətlərindən faktiki olaraq geri çəkilir.

Donald Tramp Sumiya hücumu şərh edərkən bildirib ki, ona Rusiyanın "səhv etdiyini" deyiblər. Rusiyanın Krivoy Roq və Sumiya endirdiyi zərbələr nəticəsində həlak olan 11 uşaq təkcə "səhvlərin" qurbanı deyil. Odessaya gecə hücumu, Xerson və Donetsk vilayətlərində hər gün dinc əhəlinin qətlə yetirilməsi, Zaporozhye, Xarkov, Dnepr və digər şəhərlərə hücumlar - bunlar "səhv" deyil. Bunlar qorxu yaratmaq üçün istifadə edilən terror üsullarıdır.

Polşa Xarici İşlər Nazirliyinin rəhbəri düzgün qeyd edib: "Bu, eyni Tram-

pin sülh söylərinə açıq istehzadır. Putin "dost" Trampı gülüş obyektinə çevirir".

Avropada faktiki konsensus var: Rusiya xristianların bayramında onlarla dinc sakini öldürdü, Putin sübut etdi

ki, atəşkəs istəməyən yeganə şəxs odur.

Eyni zamanda Donald Trampın müttəfiqləri bütün gücləri ilə onun üçün maneə imkanları saxlamağa çalışır və vurğulayırlar ki, Trampın

dayandırmaq istədiyi məhz belə terrorlardır. Amma bu və ya digər şəkildə məntiqi zəncir bağlıdır.

Ay yarım bundan əvvəl Tramp bir proses qurdu: "Biz dialoqa başlayaca-

Argentina Prezidenti Xavyer Miley hakimiyyətə gəldiyi ilyarında dövlət xərclərinin radikal şəkildə azaldılması siyasəti yürüdür. Haaqın.az yazır ki, Argentina Bakıdakı səfiri xanım Marianxeles Belluşinin və onun həyat yoldaşı olan müvəqqəti işlər vəkili Viktor Enrike Marzariniyə "həddindən artıq dəbdəbəli həyat tərzinə görə" tədbir görmək niyyətindədir. Argentina-nın "News Digitales" onlayn nəşrinin məlumatına görə, Miley həmvətənlərini büdcələri azaltmağa və iqtisadi tənəzzüllə mübarizə aparmağa çağırdığı halda, diplomatik cütlük Xəzər dənizinə baxan elit mənşəli Bakıda həyatdan həzz alır və müxtəlif tədbirlərdə fəal iştirak edir. Təbii ki, Argentinanın vergi ödəyicilərinin hesabına. Nəşr vurğulayır ki, xanım Marianxeles Belluşin bu vəzifəyə əvvəlki prezident Alberto Fernandezin dövründə təyin edilib.

Argentina səfiri Bakıdakı villası ilə gündəmdə - qalmaqal

Cənubi amerikalı diplomatın Xəzərə baxan elit mənzilinə xərclədiyi pullar araşdırılır; bu qənaət rejimi azərbaycanlı səfirlərə də nümunə ola bilərmi?

"News Digitales" yazır: "Diplomatik cütlük dövlət tərəfindən ödənilən dəniz mənzərəli elit iqamətgahda yaşayır. Argentina öz vətəndaşlarından ciddi şəkildə qənaət etməyi və hər bir peso hesablamalı tələb etsə də, xarici missiyaların xərcləri tam şəkildə və dollarla ödənilir". Argentina Xarici İşlər Nazirliyi Marzarininin təyinatını xərclərin azaldılması tədbiri kimi izah etməyə çalışıb: o, artıq Bakıda həyat yoldaşı, səfirle yaşadığı üçün başqa diplomatın missiyası daha bahalı olardı.

Nəşr həmçinin xatırladır ki, Xavier Miley global iqlim dəyişikliyi inkar edir və məhz bu səbəbdən Argentina nümayəndə heyətinin ötən il Bakıda keçirilən COP29 iqlim sammitində iştirakını qadağan edib. Prezident bu cür hadisələri "ideoloji motivli və lazımsız" hesab edir. Lakin buna baxmayaraq, səfir xanım Marianxeles Belluşini və əri COP29-da iştirak edib.

Prezident İlham Əliyev Marianxeles Belluşinin etimadnaməsini 2022-ci ilin avqustunda qəbul edib. Bakıda olmaqdan məmnunluğunu ifadə edən səfir paytaxtımızın gözəlliyinin ona dərin təəssürat hissi bağışladığını vurğulayıb və ölkəmizdə çox böyük qonaqpərvərliyin şahidi olduğunu bildirib. Səfir Marianxeles Belluşə iqtisadi-ticarət əlaqələrin genişlənməsi və bu baxımdan əməkdaşlığın səhiyyə, texnologiyalar, kənd təsərrüfatı

sahələrinin və digər yeni sahələrin müəyyənləşdirilməsinin vacibliyini qeyd edib. Argentina səfirliyi Bülbül prospektində yerləşir. Səfirə ərinin isə konkret həradə yaşadığını haqda bilgi yoxdur. Fotolardan görünən onların ehtimalla kirayə götürdüyü vilanın dənizə yaxın yerdə yerləşməsidir. Əmlak ekspertinin deyinə görə, adətən bu cür kirayə villalar üçün illik ödəniş edilir və aylıq kirayəsi 10-15 min manat arası dəyişir.

Qeyd edək ki, iki ölkə arasında diplomatik əlaqələr 1993-cü ilin 8 noyabrında qurulub. 2010-cu ildə Argentinanın paytaxtında Azərbaycan səfirliyi təsis edilib. 2013-ci ilin martından Argentinanın da Azərbaycanda səfirliyi açılıb. İki ölkə arasında müxtəlif sahələrdə əməkdaşlığa dair ümumilikdə 18 sənəd imzalanıb. Azərbaycan Prezidentinin xüsusi tapşırıqlar üzrə nümayəndəsi Elçin Əmirbəyov mart ayında Argentinada işgüzar səfərdə olub. Bu ölkənin rəsmiləri ilə regional və beynəlxalq təhlükəsizlik mövzularını müzakirə edib. Azərbaycanın Argentinada səfiri Rəmzi Teymurovdur.

Səfirələr necə yaşamalıdır, bu qənaət rejimi Azərbaycanın xaricdəki səfirlərinə də nümunə ola bilərmi? Azərbaycanın səfirliklərin sayını azaltmasına zərurət varmı? Çünki ABŞ lideri Tramp bu istiqamətdə bir sıra addımlar atıb.

Səfirələr necə yaşamalıdır, bu qənaət rejimi Azərbaycanın xaricdəki səfirlərinə də nümunə ola bilərmi? Azərbaycanın səfirliklərin sayını azaltmasına zərurət varmı? Çünki ABŞ lideri Tramp bu istiqamətdə bir sıra addımlar atıb.

Səfirələr necə yaşamalıdır, bu qənaət rejimi Azərbaycanın xaricdəki səfirlərinə də nümunə ola bilərmi? Azərbaycanın səfirliklərin sayını azaltmasına zərurət varmı? Çünki ABŞ lideri Tramp bu istiqamətdə bir sıra addımlar atıb.

Səfirələr necə yaşamalıdır, bu qənaət rejimi Azərbaycanın xaricdəki səfirlərinə də nümunə ola bilərmi? Azərbaycanın səfirliklərin sayını azaltmasına zərurət varmı? Çünki ABŞ lideri Tramp bu istiqamətdə bir sıra addımlar atıb.

xidmətin xərcləri dövlət tərəfindən qarşılır. Bu, hər bir ölkədə fərqli ola bilər. Məsələn, diplomatların sığorta məsələsi də var. Yeni birmənalı təlimatlar və ya qaydalar olmur. Odur ki, Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyindən qaydaları dəqiqləşdirə bilərsiniz".

REAL Partiyasının sədri, iqtisadçı Natiq Cəfəri isə "Yeni Müsavat"a açıqlamasında qeyd etdi ki, ABŞ-da İlon Mas-kın rəhbərliyi ilə büdcə xərclərinə Nəzarət Departamenti ya-

70 yaşı ötmüş məmurlar işdən uzaqlaşdırılacaq?

Son vaxtlar aparılan kadr dəyişikliklərinə nəzər yetirdikdə bir nüans diqqət çəkir: yaşı 70 və daha çox olan məmurlar vəzifədən azad edilir. Sonuncu dəfə hərbi prokuror Xanlar Vəliyev vəzifəsindən çıxarıldı və Konstitusiyaya Məhkəməsinə hakim təyin edildi.

Modern.az-a açıqlamasında **Milli Məclisin deputatı Razi Nurullayev** bildirib ki, kadr islahatlarında gəncləşmə hər zaman olur və bu, vacibdir: "Lakin yaşlı insanların da təcrübəsinə daim ehtiyac var. Onların təcrübəsindən istifadə etməmək yanlış olardı. Mənə elə gəlir ki, bizim dövlətimizdə bu məsələlər düzgün koordinasiya olunur. Çünki yaşlı insanların silinməsi prosesi getmir. Onlar müəyyən zaman ərzində işləyiblər, sonra da başqa kadrlarla əvəzlənirlər. Öz təcrübələrini başqa sahədə də davam etdirə bilərlər. Xüsusi dövlət təcrübəsi, hüquqi bilikləri olan insanların da Konstitusiyaya Məhkəməsinə hakim işləməsi başadüşüldür. Konstitusiyaya Məhkəməsinə çox təcrübəli kadrlara ehtiyac var. Bu baxımdan mən deyirdim ki, ölkəmizdə gəncləşmə siyasəti aparılır. Amma eyni zamanda yaşlı nəslin təcrübəsindən də normal istifadə olunub və istifadə olunmalıdır".

R.Nurullayev vurğulayıb ki, hər bir sahədə təcrübə daha önəmlidir: "Təcrübəsiz nələrsə etmək hər zaman yanlışlıqlara yol açıb. Müəyyən müddət vəzifədə olan insanların təcrübəsindən daha intensiv istifadə olunmalıdır. Bunu bəzən unuduruq. Vəzifədə xeyli zaman keçirən, təcrübəsi olan insanların işləməsinin, onların təcrübəsindən dövlətimizin yararlanmasının tərəfdarıyam. Öz işlərimdə, deputatlıq fəaliyyətimdə görürəm ki, təcrübəli insanlar məsələləri həll etmək daha asan başa gəlir. Çünki onlar təcrübə qazanıblar, müəyyən yolları, mexanizmləri daha yaxşı bilirlər. Onlar daha da özlərinə inamlı olurlar. Təbii ki, gənc nəsil də öyrənməlidir. İmkan yaradılmalıdır ki, onlar da öyrəniş müəyyən təcrübələrə malik olsunlar".

Gömrük generalının biznesmen qardaşı ilə bağlı qərar

Delta Qrup C.O. MMC-nin rəhbəri İlkin İmran oğlu Şabanov Məhəmməd Niyaz oğlu Cahangirzadəni və onun rəhbəri olduğu Pacific Bread MMC-ni (№1 Çörək Zavodu) əmək münasibətləri ilə bağlı məhkəməyə verib.

"Teleqraf" xəbər verir ki, İ.Şabanov iddia ərzəsində direktor vəzifəsindən azad olunmasını istəyib, yeni qanuni təmsilçi olmaq istəməyib. Yasamal Rayon Məhkəməsinə hakim Ayşən Sultanova-Məmmədovanın sədrlik etdiyi iclasda qərar çıxarılıb. Qərara görə, İ.Şabanovun iddiası qismən təmin olunub. Onun vəzifəsindən uzaqlaşdırılması üçün öhdəlik təmin olunub. Bundan sonra tərəflər Bakı Apelyasiya Məhkəməsinə üz tutublar. Yuxarı instansiya məhkəməsi qərar qüvvədə saxlayıb.

Xatırladaq ki, Cahangir Cahangirzadə 2001-2011-ci illərdə "Beynəlxalq Bank"ın Nərimanov, 2011-2014-cü illərdə isə Sənaye filialının müdiri olub. Beynəlxalq Bankın sabiq rəhbəri Cahangir Hacıyevin cinayət işində adı keçib.

Qeyd edək ki, Məhəmməd Cahangirzadə hazırda Dövlət Gömrük Komitəsinin Hava Nəqliyyatında Baş Gömrük İdarəsinin rəisi, gömrük xidməti general-mayoru Anar Cahangirovun qardaşıdır. Anar Cahangirov Gömrük Komitəsi sədrinin birinci müavini Bəhrüz Quliyevlə kirvədir.

Şeyx Türkiyədən qayıtdımı?

Martın 30-da Azərbaycanda Ramazan bayramı qeyd edildi, bayram namazı qılındı. Lakin həmin namazda Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin (QMİ) sədri, şeyxülislam Allahşükür Paşazadə iştirak edə bilməyib. Buna səbəb kimi şeyxin Türkiyədə olması və qayıtmaq üçün bilet tapa bilməməsi göstərilib. Digər məlumatlarda şeyx həzrətlərinin səhhətində problemlərin olması bildirilib.

QMİ sədrinin özü isə həmin vaxt belə bir açıqlama ilə çıxış etdi:

"Hazırda Türkiyədəyəm. Bakıya qayıtmaq istəyəndə bir qədər sıxıldıq, təyyarə bileti tapmadım, ona görə gə-

lib çata bilmədim. İndi çıxıb gəlirəm. Artıq 76 yaşım var. Yaşla əlaqədar hər kəsin səhhətində problem yaranabilir. Hər şey ola bilər. Buna

baxmayaraq, mənim səhhətimdə heç bir problem yaranmayıb".

Açıqlamasında şeyxülislamın hansı səbəbdən Türkiyədə

olduğuna tam aydınlıq gətirmək istəməsi əlavə suallar doğurmuşdu.

Allahşükür Paşazadə Türkiyədən qayıdıbmı?

Modern.az-ın əldə etdiyi məlumata görə, Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin sədri Ramazan bayramından sonra ölkəyə qayıdıb. Onun hazırda işinin başında, səhhətinin isə qaydasında olduğu bildirilib. Qafqaz müsəlmanlarının XII şeyxülislamı həacı Allahşükür Paşazadə 1980-ci ildən bu vəzifədə çalışır. O, Qafqaz müsəlmanlarının 29 iyul 2003-cü ildə Bakıda keçirilmiş XI qurultayında yekdilliklə ömürlük sədr seçilib. Bu ilin avqustunda onun 76 yaşı tamam olacaq.

Məsud Pezeşkianın Bakıya səfəri ərəfəsində İranın tanınmış agentliklərindən olan "Tasnim" Azərbaycan əleyhinə yazı dərc edib. Yazı İsrailin uzun müddətdir Azərbaycanda fəaliyyət göstərən Beynəlxalq İnkişaf Əməkdaşlıq Agentliyinin (İİDA) fəaliyyətindən bəhs edir. (mənbə: Trubina.info)

Qeyd edək ki, SEPAH-ın birbaşa maliyyələşdirdiyi agentlik bu dəfə də fermalarda "kəşfiyyatçı" axtarmağa başlayıb. Yazıda iddia olunur ki, İİDA Azərbaycanda guya İrana qarşı fəaliyyət göstərmək üçün mövcuddur: "İİDA Azərbaycanda inkişaf layihələri adı altında İslam dünyasında ictimai rəyi çaşdırmaq, eyni zamanda İranın təhlükəsizliyini təhdid etmək və onun gələcəkdə regionda gənc nəslin formalaşması düşüncəsini təhdid

dəmə gətirib. Bu barədə İran Xarici İşlər Nazirliyi rəhbərinin birinci müavini Məcid Taxt Rəvançi müsahibəsində bildirib.

İranın yüksək səviyyəli diplomati "Ermənistanla İran arasında strateji münasibətlərə dair sənəd imzalamaq olarmı" sualına cavabında deyib: "Yaxşı məzmunlu sənəd üzərində işləmək lazımdır ki, bu da strateji münasibətlərin formalaşması üçün daha əlverişli başlanğıc nöqtəsinə

İran Azərbaycanda "İsrail kəşfiyyatçısı" axtarışında

Pezeşkianın Bakıya səfəri ərəfəsində İranın tanınmış agentliklərindən olan "Tasnim" Azərbaycan əleyhinə yazı dərc edib; **deputat cənub qonşumuza səsləndi: "Ağıllı olun..."**

etmək üçün fəaliyyətə başlayıb".

"Tasnim" daha sonra onu da iddia edib ki, İİDA Azərbaycanda "siyasi təhdid" vasitəsi kimi nəzərdə tutulub: "Onlar sionist rejimin cinayətkar imicini təmizləmək, şüə çoxluğu olan bir islam ölkəsi ilə əməkdaşlıq yolu ilə özünü legitimləşdirmək, son nəticədə isə İrana siyasi, hərbi və insani təhdidlərə qarşı siyasi təhdid yaratmaq məqsədilə Azərbaycana daxil olub".

SEPAH-ın agentliyi "xoruz banı eşitməmiş" bir yalanı da gündəmə gətirməyə çalışıb. Bir vaxtlar Zəngilandakı camış fermasında "İsrail cəsus"ları axtaran İran indi də bütün kənd təsərrüfatı sahəsini hədəfə alıb: "Kənd təsərrüfatı iqtisadi əhəmiyyətinə və İranla sərhəd torpaqlarına çıxışına görə sızma və casusluq üçün ideal platformadır. 2019-cu ildə İİDA suvarma avadanlığı ilə təmin etməklə Gəncə bölgəsində fermerlərin hazırlanması layihəsini həyata keçirib. Bu hərəkətlər "Netafim" kimi sionist şirkətlərin sızması və ola bilsin ki, İranla həssas sərhəd bölgələrdən kəşfiyyat məlumatlarının toplanması üçün pərdə kimi qiymətləndirilə bilər".

İsrailə Azərbaycanın əlaqələrini təftiş edən Tehran rejimi Ermənistanla strateji münasibətlərə dair sənədin imzalanmasının vacibliyini gün-

çevrilməlidir. Bəlkə də belə bir sənədin hazırlanması üçün vaxt lazım olacaq".

Milli Məclisin deputatı Elman Nəsirov bu yazının indiki vaxtda çıxmasını təsadüfi saymır: "İran Prezidentinin Bakıya səfəri ərəfəsində "Tasnim" agentliyində

ölkəmiz əleyhinə yazı dərc olunmasını təsadüf hesab etmək olmaz. Onu da nəzərdən qaçırmayaraq ki, bu agentlik birbaşa SEPAH-ın maliyyələşdirdiyi bir agentlikdir. Dəfələrlə anti-Azərbaycan mövqeyi ifadə edib. Sual yaranır: niyə məhz indi? Axı ikitərəfli münasibətlərdə pozitiv bir dinamika var. Cənab Prezident ADA Universitetində keçirilən beynəlxalq forumda qeyd etdi ki, biz istəyirik ki, İranla aramızda olan o anlaşılmaz münasibətlər aradan qalxsın və münasibətlərimiz inkişaf etsin, bu bizim üçün də, İran üçün də strateji əhəmiyyətli məsələdir. Yeni biz bu siyasətə sadıq. Eyni zamanda dövlətimizin başçısı vurğuladı ki, İrandakı prezident seçkisinin nəticələri bizi çox məmnun etdi. Bu ay İran prezidentinin ölkəmizə səfəri gözlənilir. Bu, Bakı və Tehranın maraqlarına tam uyğun gələn bir siyasətdir. Belə bir məqamda isə agentlik Azərbaycan əleyhinə yazı dərc edir, bizi İsrailə əməkdaşlıqda ittiham edir. Agentlik iddia edir ki, guya Azərbaycanda İsrailin mövcudluğu təkə İrana qarşı deyil, bütövlükdə müsəlman

dünyasının birliyinə qarşı yönəlib, həm də İranın təhlükəsizliyi üçün ciddi təhdiddir, guya gənc nəslin beynini yumaq üçün bir missiya həyata keçirilir. Onu da iddia edirlər ki, qeyd olunan təşkilat Azərbaycanda həm də təhdid vasitəsi kimi nəzərdə tutulub".

Deputat dedi ki, rəsmi Bakı ərazisindən İrana qarşı istifadəyə qarşıdır: "Əgər Azərbaycan ABŞ kimi fəvqəlgüçə "yox" deyibse, 19 ildir də sözünün ağısındırsa, necə ola bilər ki, Amerikadan dəfələrlə kiçik olan İsrail kimi dövlətin təzyiqi altında İrana qarşı tərribatçı planda yer aldıq? Bu məntiqi bir düşüncüdür. Azadlıq, analitik düşüncəsi olan şəxs dərk edə bilər ki, bu mümkün deyil. Bəli, İran bizim üçün qonşu ölkədir. Bizi tarix bağlar, din, mədəniyyət birləşdirir. Orada bizim 40 milyonluq azərbaycanlımız yaşayır. Eyni zamanda biz İsrailə də dostluq münasibətinə deyik. İranda oturan həmin anti-Azərbaycan dairələrə üzümü tutub deyirəm ki, ağıllı olun, gəlin fərsetdən istifadə edin. Bəli, sizin ABŞ-la, eləcə də, İsrailə münasibətləriniz çox gərgindir. Bunu yaxşı bilirik. Amma siz ağıllı olub, Azərbaycan dövlətinin imkanlarından faydalana bilərsiniz. O baxımdan faydalanın ki, Azərbaycan İranla İsrail arasındakı gərginliyin aradan qaldırılmasına öz töhfələrini verə bilər. Ağıllınızı başınıza yığın, bir az düşüncəniz olsun,

bir az burnunuzdan uzağa baxın. Azərbaycanla elə münasibətlər qurun ki, dövlətimiz İsrailə aranızda yaranan düşmən münasibətlərin aradan qaldırılmasına öz töhfələrini versin".

AMİP Ali Məclisinin sədri, politoloq Rəşad Bayramovun sözlərinə görə, Azərbaycan-İsrail münasibətləri hər zaman İranın hədəfində olub: "Uzun illər ərzində biz İran mediasında bu istiqamətdə yazılara da, molla rejiminin ayrı-ayrı təmsilçiləri tərəfindən verilən bəyanatlara da şahidlik etmişik.

Məlumdur ki, rejim bununla təkcə Azərbaycanı deyil, eyni şəkildə İranda Azərbaycanla münasibətlərin inkişaf etdirilməsinin zəruriliyini ortaya qoyan rəsmi şəxslərin mövqelərini də hədəfə alır. İndi də Məsud Pezeşkianın Bakıya səfəri ərəfəsində SEPAH-ın nəzarətində olan "Tasnim" agentliyinin ölkəmizin İsrailə əlaqələrini bəhanə götürərək Azərbaycan əleyhinə yazı dərc etməsi bunun əyani sübutudur. İranda məlum kəsim bütün imkanları ilə Azərbaycan-İran münasibətlərində hər hansı yaxınlaşmanı qəbul etmək istəmir. Azərbaycanda İsrail casuslarının axtarışına çıxan molla rejimi unudur ki, uzun illər ərzində ölkəmizdə özünün ən böyük casus şəbəkəsini formalaşdırıb. Ağıllı başınıza yığın, bir az düşüncəniz olsun,

Ərdoğanın Tehrana xəbərdarlıq

Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan hökumətin toplantısında Suriyada qeyri-sabitlik yaratmağa çalışan İrana xəbərdarlıq edib. "Teleqraf" xəbər verir ki, bu barədə "Haber7" məlumat yayıb.

Türkiyə portalı təhlilində prezidentin İrana yönəlik olduğunu bildirdiyi bu mesajına yer verir:

"Bəzi aktorlar Suriya məsələsində Türkiyənin səbrini sınamaq əvəzinə dostluğun qiymətini bilməli, ritorika və siyasətlərini buna uyğun tənzimləməli, təşkilat kimi deyil, dövlət kimi davranmalıdır. Bunu açıq deyirəm: kim Suriyanın davamlı sülh və sabitliyə nail olmasına mane olarsa, Suriya hökuməti ilə yanaşı, bizi də qarşısında görəcək".

Məqalədə bundan sonra Tehrandan gələn bir açıqlamaya diqqət çəkilir:

"Bu sözləri öz yerinə qoymaq üçün Tehranın bir bəyanatına baxaq. İran xarici işlər naziri Abbas Araççı İran-ABŞ danışıqlarına konstruktiv dəstəyinə görə Türkiyəyə təşəkkür elədi. Anlaşılan budur ki, ABŞ-İsrail və İran üçbucağında böyüyən nüvə gərginliyinin qaynar münasibətlərə çevrilməməsi üçün Türkiyə vasitəçilik təşəbbüsü ilə hərəkət edərək, İrana hərbi müdaxilə etməməyi tövsiyə edib.

Bu açıqlamaların verildiyi gün xarici işlər naziri Hakan Fidan amerikalı həmkarı Rubio ilə telefon danışığı aparıb. Nəticədə Ərdoğanın ad çəkmədən verdiyi açıqlamanın İrana yönəlik olduğu belli olur.

Ankaranın İsrail və ABŞ ilə mümkün münaqişənin qarşısını almaq üçün göstərdiyi təşəbbüsü dolayısı ilə xatırladan Prezident Ərdoğan bunun müqabilində İranı Suriyada sülh və sabitliyi pozacaq addımları dayandırmağa çağırır".

uzun illər ərzində Ermənistan hər cür dəstək verən, hətta İkinci Qarabağ savaşında öz ərazisindən ermənilərə silah-sursat göndərən də İran olub. İran tərəfi nəhayətde anlamalıdır ki, Azərbaycanla İsrail arasında əməkdaşlıq qarşılıqlı maraqlara söykənir. Azərbaycan neftinin böyük bir hissəsini İsrailə satır, eyni zamanda İsraildən müasir silahlar alır ki, bu da həm ordu muzun güclənməsinə, həm də ölkəmizin müdafiə qabiliyyətinin artmasına səbəb olur. Azərbaycanla İsrail təhlükəsizlik sahəsində də səmərəli əməkdaşlıq edirlər. Üstəgəl, İsrail İrandan fərqli olaraq uzun illər ərzində Qarabağla bağlı Azərbaycan həqiqətlərinin dünyaya çatdırılması istiqamətində həmişə Azərbay-

canın yanında olub. Və ən nəhayət, Azərbaycanla İsrail arasında əməkdaşlıq heç vaxt üçüncü ölkəyə qarşı yönəlməyib. Odur ki, Azərbaycan-İsrail münasibətlərindən narahat olmaq əvəzinə yaxşı olardı ki, İran ərazilərimizin 20 faizini işğal edən Ermənistanla olan xoş münasibətlərinə, məscidləri təhqir edib tövləyə çevirən Ermənistanla verdiyi dəstəyə aydınlıq gətirsin. Ona aydınlıq gətirsin ki, İslam ölkəsi ilə əməkdaşlıq yolu ilə İsrailin özünü legitimləşdirməyə cəhd etdiyini iddia etdikləri halda özləri hansı məqsədlə İslam düşməni olan Ermənistanla strateji müttəfiqlik münasibəti qurmağı hədəfləyirlər?"

□ **Cavanşir ABBASLI,**
"Yeni Müsavat"

Paşinyan Bakıdan yenə məktub gözləyir

Ermənistan rəhbərliyi "sülh göyərçini" qismində; **Bakıdan sərt və tutarlı cavablar:** "Ermənistanın praktiki addımları vacibdir, saxta bəyanatları yox..."

Ermənistan Azərbaycana sərhədlərin delimitasiyası prosesinin davam etdirilməsi ilə bağlı yazılı təkliflər təqdim edib. Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan belə deyib. "Biz prosesin davam etdirilməsinin məntiqi və konkret istiqaməti ilə bağlı Azərbaycana yazılı təkliflər vermişik. Hazırda onların cavabını gözləyirik", - o qeyd edib.

Paşinyanın sözlərinə görə, təkliflər həm delimitasiyaya yanaşmalara, həm də işin davam etdirilməsi ilə bağlı konkret sahələrə aiddir. İlk razılığa əsasən, tərəflər şimaldan cənuba - Ermənistan, Azərbaycan və Gürcüstan sərhədlərinin təmas nöqtəsindən İran sərhədinə doğru hərəkət etməyi planlaşdırırlar. Erməni tərəfi delimitasiyanın növbəti mərhələnin hansı sahədə başlaya biləcəyini göstərib. Baş nazir proses dalana dirənmiş hesab etmədiyini vurğulayıb və Ermənistan xalqı adından sazişi imzalamağa hazırdır. Paşinyan özünün Facebook sahifəsində belə yazıb. Paşinyan Azərbaycanın sülh sazişinin rəsmi səviyyədə imzalanması üçün irəli sürdüyü iki şərtə də münasibət bildirib. O, ATƏT-in Minsk Qrupunun buraxılması ilə bağlı birinci şərti artıq qəbul etdiklərini deyib. Baş nazirin sözlərinə görə, rəsmi İrəvan təklif edir ki, Ermənistan və Azərbaycan eyni vaxtda həm sülh sazişini, həm də ATƏT-in Minsk Qrupunun ləğvi ilə bağlı birgə bəyanatı imzalasınlar. "Sülh sazişini və ATƏT-in Minsk Qrupunun strukturlarının ləğvi ilə bağlı birgə bəyanatı masaya qoymaq və həm birincini, həm də ikincini eyni yerdə, eyni vaxtda imzalamaq. Bu, rəsmi təklifdir", - baş nazir vurğulayıb. Paşinyanın sözlərinə görə, sülh müqaviləsi həm Ermənistanda, həm də Azərbaycanda ratifikasiya

edildikdən sonra ən yüksək hüquqi qüvvəyə malik olacaq. Məncə, Ermənistanın yeni konstitusiyasının mətnində müstəqillik bəyannaməsinə istinad olmamalıdır.

Xatırladaq ki, Ermənistan Konstitusiyasında istinad edilən müstəqillik bəyannaməsində Azərbaycan və Türkiyəyə qarşı ərazi iddiaları var. Rəsmi Bakı sülh müqaviləsinin imzalanması üçün bu istinadın konstitusiyadan çıxarılmasını tələb edir. Bu, sülh sazişinin imzalanması üçün rəsmi Bakının əsas tələbidir. Ermənistanda konstitusiya dəyişikliyinə dair referendumun gələn il keçirilməsi gözlənilir.

Bu arada Ermənistanın xarici işlər naziri Ararat Mirzoyan sensasion açıqlama ilə çıxış edərək deyib ki, bəzi ölkələr sülh müqaviləsinin öz paytaxtlarında imzalanmasını təklif etsələr də, Ermənistan tərəfi bu sənədin bilavasitə sərhəddə imzalanmasını istəyir.

Ekspertlərimiz də hesab edirlər ki, bütün bu manevrlər, sülh bəyanatları "sülh göyərçini" obrazına bələnmiş rəsmi İrəvanın işə saldıdığı növbəti hiyləgər taktikadan xəbər verir.

Deputat Elçin Mirzəbəyli Ermənistan rəhbərliyinin səsləndirdiyi iddialarla bağlı "Yeni Məsavət"ə maraqlı açıqlamalar verib: "Azərbaycanın irəli sürdüyü şərtlər Ermənistanla razılaşdırılmış sülh müqaviləsinin ayrı-ayrı müddələrinin tərkib hissəsidir və indiki halda bu

şərtlərin yerinə yetirilmədiyi təqdirdə müqavilənin imzalanması mümkün deyil. Klassik erməni "məntiqi", uzun illər boyu müşahidə etdiyimiz kimi hüquqa deyil, özlərinə təlqin etdikləri mif və tarixi nağıllara söykənir. Ermənistanın siyasi rəhbərliyinin və bürokratiyada toplumun fəal hissəsinin də yanaşmalarından göründüyü kimi, onlar hüquqi məntiqə düşünə bilmir və yaxud düşünmək istəmir. Məlum olduğu kimi, 17 paragrafdan ibarət razılaşdırılmış mətnə ərazi bütövlüyü, suverenlik və digər bu kimi mühüm amillərə təhdid yaradan faktorlardan imtina edilməsi yer alıb. Azərbaycanın da irəli sürdüyü şərtlər sülh müqaviləsi ilə ziddiyyət təşkil edən məqamların aradan qaldırılmasıdır. Məsələn, əgər Ermənistanın müstəqillik bəyannaməsində Azərbaycan ərazisinin bir hissəsinin Ermənistanla birləşdirilməsinin zəruriliyi vurğulanırsa, həmçinin bu ölkənin konstitusiyasında müstəqillik bəyannaməsində yer alan istiqamətlər dövlətin və xalqın qarşısında vəzifə qoyulursa, o zaman hansı əsaslarla Ermənistanın Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü tanıdığı barədə öhdəliyinə etimad göstərmək olar? Yaxud əgər razılaşdırılmış mətnə qeyd olunduğu kimi, tərəflər beynəlxalq səviyyədə qarşılıqlı iddialardan əl çəkirlərsə, o zaman Ermənistan hansı səbəblərdən ömrünü de-fakto və həm də rüsvayçılıqla başa vurmuş ATƏT-in Minsk Qrupunun geri çağırılması üçün müraciət imzalamaq istəmir? Daha doğrusu, bu müraciəti sülh müqaviləsi ilə eyni vaxtda imzalamaq istəyir?"

E.Mirzəbəylinin sözlərinə

görə, sadə hüquqi məntiq isə diqtə edir ki, dövlətlərə münasibətlərin bərpasına mane olan bütün amillər aradan qaldırılmasa, sülh müqaviləsinin imzalanması mümkün deyil və bu, hüquqi baxımdan da məntiqsizdir: "Bu baxımdan da, Prezidentin qeyd etdiyi kimi, top Ermənistanın meydana gələnə qədər sülh müqaviləsinin mətninə uyğun irəli sürdüyü şərtləri təxirə salmadan yerinə yetirməlidir, ya da "top" sözünün Azərbaycan dilində başqa bir anlam verdiyini də nəzərə almalıdır".

Sosial Tədqiqatlar Mərkəzinin baş mütəxəssisi, siyasi şərhçi Tural İsmayilov qeyd edib ki, Ermənistan müxtəlif platformalarda, əlinə düşən bütün imkanlardan istifadə edərək Azərbaycanı ittiham etməyə və sülh prosesindən yayınmağa çalışır: "Ermənistanın həyata keçirdiyi siyasət faktiki olaraq regionda xaos, qarışıqlığa və dağıdıcılığa xidmət edir. Bu tendensiya Antalya Diplomatiya Forumunda da özünü bir daha göstərdi. Ermənistanın xarici işlər naziri Ararat Mirzoyanın çıxışı bir daha təsdiqlədi ki, Ermənistan hələ də diplomatik manevrlərlə real sülh prosesindən yayınmaq niyyətindədir. Ermənistan həm konstitusiyada dəyişikliklər etmək, həm də ATƏT-in Minsk Qrupunun ləğvi ilə bağlı üzərinə götürdüyü öhdəliklərdən yayınmağa çalışır. Tural İsmayilov bildirdi ki, ən yüksək diplomatik platformalarda belə destruktiv davranış nümayiş etdirməsi bu ölkənin hələ də real

Ermənistan sərhədə yeni terrorçular göndərib

"Yerkrapa" terror təşkilatı Ermənistan-Azərbaycan şərti sərhədindəki döyüş mövqelərinə yeni terrorçular göndərib. Bu barədə "44th Ranger Regiment" Telegram kanalı məlumat yayıb.

Bildirilib ki, silahlı qruplaşmanın sıralarında Azərbaycana qarşı müharibələrdə iştirak etmiş terrorçular var. "Həmçinin separatçı əski parçasını qoluna yapışdırırları da görmək olar. Bu addımlar regionda sülh və sabitliyə ciddi təhdid yaradır. Ermənistanın "sülh" açıqlamaları ilə bu amillər birbaşa ziddiyyət təşkil edir. Belə terrorçuların mövqelərə yerləşdirilməsi açıq təxribatdır. Təxribatın və qanunsuz hərbi fəaliyyətin bütün məsuliyyəti Ermənistanın hərbi-siyasi rəhbərliyinin və onu dəstəkləyən qüvvələrin üzərindədir".

Baş Qərargah rəisi Slovakiyada

Müdafiə nazirinin birinci müavini - Azərbaycan Ordusunun Baş Qərargah rəisi general-polkovnik Kərim Vəliyevin Slovakiya Respublikası Silahlı Qüvvələrinin Baş Qərargah rəisi general Daniel Zmekonun dəvəti ilə bu ölkəyə rəsmi səfəri başlayıb.

Bu barədə Müdafiə Nazirliyi məlumat yayıb.

Bildirilir ki, səfərin ilk günü Azərbaycan nümayəndə heyətinin rəsmi qarşılanma mərasimi keçirilib.

Azərbaycan Ordusunun Baş Qərargah rəisi general-polkovnik K.Vəliyevin slovakiyalı həmkarı general D.Zmeko ilə görüşündə hərbi əməkdaşlığın inkişaf perspektivləri müzakirə edilib, qarşılıqlı maraq doğuran bir sıra məsələlər ətrafında geniş fikir mübadiləsi aparılıb.

Sonra general-polkovnik K.Vəliyev Slovakiya müdafiə nazirinin müavini cənab Martin Voytaşoviçlə görüşüb.

Tərəflər hər iki ölkə arasında hərbi, hərbi-texniki və hərbi təhsil sahələrində əməkdaşlığa dair müzakirələr aparıblar.

Bu gün 3 şəhidimiz dəfn ediləcək

Daha 3 itkin-şəhid dəfn ediləcək. Bu barədə Əsir və itkin düşmüş, girov götürülmüş vətəndaşlarla əlaqədar Dövlət Komissiyası məlumat yayıb.

Məlumata görə, Hüseynov Mübariz Sabəddin oğlu, Mirzəliyev Ələsgər Fərzal oğlu, Mehdiyev Münasib Namaz oğlunun qalıqları aprelin 18-də dəfn olunacaq.

sülhə hazır olmadığını gös-

tərir: "Hətta Ermənistanın hazırda təklif etdiyi şərtlərlə sülh müqaviləsi imzalanırsa belə, bu, gələcəkdə yeni problemlərin yaranmasına zəmin yarada bilər. Çünki bu halda Ermənistan Konstitusiyasında Azərbaycana qarşı ərazi iddiaları qüvvədə qalacaq və ATƏT-in Minsk Qrupunun ləğvi ilə bağlı konkret addımlar atılmayacaq". **Ekspert əmindir ki, Ermənistanın indiki yanaşması əsasında sülh müqaviləsinin imzalanması mümkün deyil:** "Cənubi Qafqazda davamlı sabitlik və rifahın təmin olunması üçün Ermənistan ilk növbədə konstitusiyasında Azərbaycana qarşı olan ərazi iddialarını ləğv etməli, eyni zamanda real sülhə sadıqlığını əməli addımlarla sübut etməlidir. Yalnız bu halda bölgədə sağlam münasibətlər sistemi qurmaq və uzunmüddətli əməkdaşlıq mühiti yaratmaq mümkün olacaq".

A.Mirzoyanın "sərhəddə sülh imzalamağa hazır-

lıq" məzmunlu bəyanatına gəldikdə, T.İsmayilov bunları söyləyib: "Faktiki olaraq bu gün Ermənistan ATƏT-in lazımsız Minsk Qrupunun ləğvi ilə bağlı səmimi mövqe ortaya qoymur və məsələni manipulyasiya etməyə çalışır. Azərbaycanla Ermənistan arasında münasibətlərin normalaşması, sülh müqaviləsinin imzalanması üçün Minsk Qrupu birmənalı şəkildə ləğv edilməlidir. Ermənistan bunu da yaxşı başa düşür. Şərt irəli sürmə lüksü olmamasına rəğmən, rəsmi İrəvan Azərbaycan qarşı müəyyən şərtlər dikte etməyə çalışır. Ararat Mirzoyanın sülh müqaviləsinin imzalanması ilə ATƏT-in Minsk Qrupunun eyni gündə ləğv edilməsi barədə açıqlamaları səmimi, ədalətli və obyektiv deyil. Hesab edirəm ki, Azərbaycan heç bir zaman bu tip sayıqlamalarla razılaşmayacaq. Ermənistanın praktiki addımları vacibdir, saxta bəyanatları yox".

E.PASASOY, "Yeni Məsavət"

Anar müəllimin korrupsioner adası

Zamin HACI
 zaminhaci@gmail.com

Xarici mətbuatın yazdığına görə, daha bir azərbaycanlı patriot Serbiya vətəndaşlığı almışdır. Bu, neft şirkətimizin keçmiş müdiri Rövnaq müəllimin yaxın qahımlarından olan Anar Əliyevdir. Anar müəllimin ismi-şərifini indiyədək bizim yerli, rəhmətlik mətbuat orqanlarında da dəfələrlə korrupsiya kimi şanlı əməllərdə hallanmışdı. Lakin nədənsə ona güldən ağır söz deyilmədi.

Yəqin qaçaqmalçılıq üsulu ilə ölkəmizə pul gətirsə tutardıq. İndiki halda niyə tutmaq? Nə aparıbsa, buradan aparıb. Üstəlik, dost və qardaş Serbiyanın vətəndaşlığını almışdır. (Fürsətdən istifadə edərək böyük Turan qurduğu yerdə qəfil dönüb Kipr yunanlarının əlindən öpən Türkcüstan ellərimizə bozqurd salamı göndəririk. Əsgər Akayev İrevanda "soyqırım" heykəli önündə dombalandan bəri belə müsibət olmamışdı).

Mənim ağılıma dərhal başqa versiya da gəldi: böyük ehtimalla Anar müəllimə qarşı mərhəmətli davranışımızın kökündə onun xalq yazıçısı, AYB-nin əbədi sədri Anar müəllimin adası olması durmuşdur. Həqiqətən, sözə, saza elimizdə böyük hörmət vardır. O cür sənətkarın adını daşıyan şəxsi necə məsuliyyətə cəlb edəsən? Adamın (indiki halda prokurorun) əli quruyardı.

Sözgəlişi, belə xilas metodları, deyilənə görə, 1937-ci ildə də xalqın işinə yararlıdır. Bir nəfəri NKVD əməkdaşları güllələməyə aparıblar, adam sinəsini açıb, görüblər orada yoldaş Stalinin nakolkası - indiki dildə yazsam, tatiurovkası, döyməsi əks edilmişdir. Stalinin şəklinə güllə atmaq olardımı? Olmazdı. Ona görə adamı açıb buraxıblar, deyiblər, get yaşa. Hətta bəlkə partkom qoyublar.

Güman edirəm ki, xalq yazıçısı Anarın adını övladlarına qoyan zəhmətkeşlərimiz də məhz belə uzaqgörənlik etmişdir. Məsələn, mən heç Çingiz Abdullayev, Fikrət Qoca, Qabil, Ramiz Rövşən, lap elə Nizami Gəncəvi adında korrupsionerə rast gəlməmişəm. Ancaq azı iki Anar adlı korrupsioner tanıyıram. Biri də Ziya müəllimin övladı idi.

Mövsudən gen düşmüşkən, Anar müəllimin elmi fəaliyyəti də ətraflı şəkildə davam edir. Bugünlərdə Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasında "Elm günü" nə həsr edilən tədbirdə baş akademik İsa Həbibbəyli bulki elm gününü məhz Anar müəllimə həsr etdiklərini açıqladı (sanki keçənildə Eynşteyn iştirak edibdir). Sitat: "Anar "Qobustan" kimi ədəbi məktəb yaradıb".

Əlbəttə. Ancaq İsa müəllim bir az təvəzökarlıq etməsə, Qobustan qayaüstü rəsmlərini Anar müəllimin cızdığına deməliydə. Əks halda, bizə belə ədəbi məktəb məlum deyildir. Qobustan rayonunda bəzi kəndlərdə heç məktəb qalmayıb.

Ümumiyyətlə, baş akademiklərin çıxışı məzmunuzluğu, tavlologiya olması ilə diqqəti cəlb edirdi. Daha bir sitatə baxın: "Elm dünyəvi anlayışdır, ədəbiyyat isə milli xüsusiyyətləri təmsil edir. Ədəbiyyat milli olduqca, bəşəri xarakter alır, elm isə bəşəri olduqca milliləşir". Birdən elə bilərsiniz özüməndən uydururam, hamısı AMEA saytında çağbacağ durur.

Əgər bu fikirlərdə birçə qram elm, zəka varsa, AMEA-nın Şamaxı rəsədxanasının müşahidə elədiyi asteroid fırlanıb mənim başıma düşsün. O boyda idarənin müdürüdür, qurduğu cümlələrə bax. Yəqin bunu da Rövnaq müəllimin qahımı olduğu üçün qabağa çəkiblər. İnşallah, Monteneqro pasportu qisməti olsun. Bizim bütün patriotların xarici pasportu olmalıdır. Mən özüm Afrika məmləkəti Burundiyə müraciət eləmişəm, vətəndaşlıq alan kimi çıxıb gedəcəm, bir ağaca çıxıb yaşayacam özüm üçün. Bəlkə onda qədrimi bilərsiniz.

Sonra elm naziri Emin müəllimi qınayırlar ki, nə üçün respublikada elm olmadığını söyləmişdir. Budur da elminiz. Elm bəşəri olduqca milliləşirmiş... Yox, bir, Naxçıvan alçasını Göyçayda əkəndə nara çevrilir...

Gürcüstan Prezidenti Mixeil Kavelaşvilinin Azərbaycana iki günlük səfəri çərçivəsində iki ölkənin əməkdaşlığının gələcək "yol xəritəsi"nin konturları müzakirə edildi. Əsasən iqtisadi əməkdaşlıq perspektivi müzakirə edilsə də, regionla bağlı siyasi mesajlar da verildi.

"Çağırışlar və təhlükələrlə dolu bugünkü qloballaşma dövrü bir çox fundamental dəyərləri təhdid edir. Ona görə də biz bu prinsipləri qorumaq üçün xüsusi diqqət və səy göstərməliyik. Gürcü və Azərbaycan xalqları millətlərimiz üçün həyati əhəmiyyət kəsb edən dəyərlərin qorunması uğrunda mübarizədə bir yerdədir və bundan sonra da birlikdə olacaqlar. Mən qəti əminəm ki, zamanın sınağından çıxmış yüksək səviyyəli strateji və məhrəban qonşuluq münasibətləri daha da möhkəmlənəcək, Gürcüstanın və Azərbaycanın milli maraqlarının həyata keçirilməsində yeni müstəviyə keçəcək. Regionun və dünyanın qarşısında duran vəzifələrin səmərəli həlli üçün ölkələrimiz arasında bütün sahələrdə sıx əməkdaşlıq xüsusi əhəmiyyət kəsb edir", - deyər Gürcüstan Prezidenti bildirib.

Gürcüstan Prezidenti daha sonra deyib: "Əminəm, bizim ümumi gələcəyimizə uğurlu, iqtisadi cəhətdən güclü və firavan Cənubi Qafqaz regionu daxildir ki, burada xalqlarımız öz adət və ənənələri ilə birgə yaşaya biləcəklər, dırnaqarası liberal dəyərlərlə yox. Təəssüf ki, son vaxtlar ölkələrimiz dəfələrlə ikili standartların və xarici qüvvələrin daxili işlərə müdaxiləsinin obyektinə çevrilib. Çoxsaylı səylərə baxmayaraq, biz bu təhlükələrə qətiyyətlə aradan qaldırırıq, regionun təhlükəsizliyini və sabitliyini təmin edirik. Heç bir üçüncü ölkə və ya təşkilatın xalqlarımız üçün nəyin yaxşı olduğunu bizdən yaxşı bilməsi mümkün deyil".

Azərbaycanın dövlət başçısı da regionda sabitliyin mühüm əhəmiyyət kəsb etdiyini vurğulayıb: "Əfsus ki, uzun illər ərzində Cənubi Qafqaz münaqişə, müharibə arenasına çevrilmişdir. Ümid edirəm ki, bundan sonra Cənubi Qafqazın qara səhifələri bağlanacaq və tarixdə qalacaq".

Xüsusilə Gürcüstan Prezidentinin mesajından aydındır ki, söhbət Qərbin ötən ilin oktyabrında keçirilmiş parlament seçkilərindən sonra ölkəni qarışdırmaq cəhdlərindən gedir. Bellidir ki, AŞ PA Azərbaycana olduğu kimi Gürcüstan nümayəndə heyətinin də səssizmə hüququnu seçkilərdə total saxtakarlıq bəhanəsi ilə dayandırır. Gürcüstan Prezidenti hər iki ölkəyə "ikili standartlar və daxili iş-

Bakını və Tiflisi qarışdırmaq istəyənlərə mesaj

**Azərbaycanla Gürcüstan bir-birini
dəstəklədikcə onlara qarşı qurulan planlar da
iflasa məhkumdur və məhkum olacaq**

lərə müdaxilə" dedikdə Avropa Birliyini, onun təsisatlarını, eləcə də AŞ PA-nın qərəzli mövqeyini nəzərdə tutur.

Bu barədə "Yeni Müsavat"a şərhində deputat Aydın Hüseynov öncə bildirdi ki, Azərbaycanla Gürcüstanın məhrəban qonşuluq münasibətləri, əməkdaşlığı dünyada ən yaxşı nümunələrdəndir: "Gürcüstanla Azərbaycan məhrəban qonşuluq və tarixi dostluq əlaqələrinə söykənən münasibətlərini günbəgün inkişaf etdirir. Cənubi Qafqazın gələcəyi, inkişafı üçün bu iki dövlətin arasında olan dostluq bağları, əməkdaşlıq əlaqələri əsas amildir. Azərbaycan Gürcüstan münasibətləri bütün istiqamətlərdə, o cümlədən siyasi, iqtisadi, təhlükəsizlik, müdafiə, nəqliyyat-logistika, humanitar və digər sahələrdə uğurla inkişaf edir. Ölkələrimiz arasındakı səmərəli əlaqələr regional sabitliyə və əməkdaşlığa mühüm töhfələr verir. Bu ilin əvvəlində Gürcüstanın baş naziri İrakli Kobaxidze ölkəmizdə səfərdə oldu. Bir neçə gün əvvəl Ankarada Azərbaycan Prezidenti ilə Gürcüstanın Baş naziri arasında görüş keçirildi. Aprelin 15-16-da isə Gürcüstan Prezidenti Mixeil Kavelaşvili ölkəmizdə rəsmi səfərdə oldu. Təbii ki, bu, ilk növbədə, iki ölkə arasında siyasi dialoqun yüksək səviyyəsinin, eyni zamanda əməkdaşlıq gündəliyinin geniş olduğunu göstə-

rir. Müstəqillik illərində Azərbaycanın və Gürcüstanın iştirakı ilə reallaşdırılan qlobal əhəmiyyətli layihələr uğurlu əməkdaşlığın bariz nümunəsidir. Prezident İlham Əliyevin mətbuata bəyanatında qeyd etdiyi kimi, Azərbaycanın və Gürcüstanın birgə həyata keçirdiyi neft-qaz, nəqliyyat, kommunikasiya layihələri, sözün əsl mənasında, böyük əhəmiyyət daşıyan və nəinki Cənubi Qafqazın, Avropa regionunun nəqliyyat və enerji xəritəsini yenidən tərtib edən layihələrdir. Bu uğurlu əməkdaşlıq illər ərzində bütün istiqamətlərdə genişləndirilib və bu gün nümunəvi xarakter daşıyır. Ölkələrimiz beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində də fəal əməkdaşlıq edirlər. Azərbaycan və Gürcüstan BMT, ATƏT, GU-AM, QDİOT və digər təsisatlarda daim bir-birini dəstəkləyir, həmrəy mövqe nümayiş etdirirlər.

Ölkəmiz Cənubi Qafqaz regionunda əməkdaşlığın genişləndirilməsinin, dayanıqlı sülhün bərqərar olmasının tərəfdarıdır. İllərdir Gürcüstanla Azərbaycan arasında möhkəm dostluğa əsaslanan qarşılıqlı faydalı əməkdaşlıq da ölkəmizin bu istiqamətdəki əzminin göstəricisidir. Bu gün ölkələrimizin arasındakı dostluq və əməkdaşlıq Avropanın enerji təhlükəsizliyində önəmli rolə malikdir. Bu istiqamətdə nəzərdə tutulan layihələrin icrası ilə bu sahədə-

ki fəaliyyət daha da genişləndiriləcək. Təəssüf ki, bir sıra Qərb ölkələri, onların nəzarətində olan Avropa Birliyi, Avropa Şurası kimi beynəlxalq təşkilatlar Azərbaycan və Gürcüstanın Avropanın enerji təhlükəsizliyində oynadığı rolə yetərinə qiymətləndirmirlər. Onlar Azərbaycan və Gürcüstanın müstəqil siyasət yürütməsini qəbul edə bilmirlər. Özlərindən tamamilə asılı vəziyyətdə olan ölkələr kimi görmək istəyirlər. Edilən təzyiqlər də buna göstərir".

Deputat qeyd etdi ki, Azərbaycanın və Gürcüstanın AŞ PA-dakı nümayəndə heyətlərinin səssizmə hüququnun dayandırılması barədə AŞ PA-nın ard-arda addımlar atması bu iki Cənubi Qafqaz ölkəsinə qarşı eyni mərkəzlərdən qərəzli münasibətin olduğunu göstəricisidir: "Cənubi Qafqazı tamamilə öz istədikləri kimi idarə etmək, burada yerləşmək istəyən Qərb, Avropa Birliyi Azərbaycanla Gürcüstanın müstəqil siyasət yürütməsini qarşılarında maneə kimi görür. Ona görə də ən müxtəlif istiqamətlərdən təzyiqlər təşkil edilir. Gürcüstanda hətta çevrilmiş planları da işə salınmışdı. Sadəcə, bacarmadılar. Azərbaycanla Gürcüstan bir-birini dəstəklədikcə, onlara qarşı qurulan planlar da iflasa məhkumdur və məhkum olacaq".

□ **Etibar SEYİDAĞA,**
"Yeni Müsavat"

Ermenistan Təhlükəsizlik Şurasının katibi Armen Qriqoryan Brüsselə işgüzar səfər edib və burada Avropa İttifaqının müdafiə üzrə komissarı Andrius Kubilius ilə görüşüb. Ermənistan Təhlükəsizlik Şurasının məlumatına görə, onlar müdafiə və hərbi sənaye kompleksi sahəsində ikitərəfli əməkdaşlığın perspektivlərini müzakirə ediblər.

Qriqoryan Ermənistan hökumətinin müdafiə sənayesi sektorunun inkişafı istiqamətində həyata keçirdiyi işləri təqdim edib və prioritet istiqamətləri qeyd edib. Kubilius, öz növbəsində, Aİ-nin müdafiə və hərbi istehsal sahəsində prioritetlərini, habelə hazırlanmış strateji konsepsiyalara əsaslanan fəaliyyət planını ətraflı şəkildə qeyd edib. Təhlükəsizlik Şurasının katibi Avropa Sülh Fondu tərəfindən Ermənistana göstərilən dəstəkdən məmnunluğunu ifadə edərək, onun ölkənin dayanıqlılığının artırılması baxımından əhəmiyyətini vurğulayıb.

Qeyd edək ki, Aİ-nin müdafiə üzrə komissarı vəzifəsi yenidir. O, ötən ilin sentyabrında Rusiyanın Ukraynaya qarşı davam edən təcavüzü fonunda Avropaya artan təhdidlərin səbəb olduğu müzakirələr nəticəsində yaradılıb. Ursula fon der Leyen yenidən Avropa Komissiyasının sədri seçildikdən sonra Avropanın müdafiə potensialının gücləndirilməsi, silahlanma və hərbi sənaye sahəsində ümumi strategiyanın həyata keçirilməsi məqsədi ilə bu vəzifəyə litvalı Kubiliusun namizədliyi ni irəli sürüb.

Kubiliusun məsuliyyət sahəsinə birgə investisiyalar və satınalmalar vasitəsilə Avropa Müdafiə Texnologiyası və Sənaye Bazasının gücləndirilməsi, həmçinin vahid müdafiə bazasının yaradılması istiqamətində iş daxildir. Avropa Komissiyasının sədri Ursula fon der Leyen yeni komissiyanın tərkibi elan edildikdən sonra jurnalistlərə deyib: "O, Avropa Müdafiə İttifaqının inkişafı və müdafiə qabiliyyətinə sərmayələrimizin artırılması üçün çalışacaq". Kubiliusun yeni "titulu" möhtəşəm səslənsə də, o, yalnız Aİ-nin müdafiə sənayesinin təşkilini təkmilləşdirməyə və üzv dövlətlərə yenidən silahlanmada kömək etməyə yönələcək.

Ermənistana gəlincə, Avropa Komissiyası ötən il Avropa Sülh Fondunun xətti ilə ölkəyə 10 milyon avro qrant ayırıb. Bu vəsait Ermənistanın müdafiə potensialını gücləndirmək üçün istifadə edilməli idi. Qeyd edək ki, bu fond Aİ tərəfdaş ölkələrinin müdafiə qabiliyyətinin artırılması məqsədilə yaradılıb. Keçən ay məlum oldu ki, Aİ Ermənistan Avropa Sülh Fondu (APF) vasitəsilə daha 10 milyon avro (təxminən 10,5 milyon dollar) hərbi yardım ayırmağı düşünür. Güman etmək olar ki, Ermənistan Təhlükəsizlik Şurası katibinin Brüsselə səfəri Aİ-dən daha çox hərbi yardım almaq, o cümlədən Avropa Sülh Fondundan ikinci tran-

şın müzakirəsi məqsədi daşıyırdı. Məlumdur ki, Aİ-nin Ermənistana hərbi yardım göstərməsi Azərbaycanda ciddi narazılıq yaradır. Bununla bağlı rəsmi Bakı dəfələrlə Avropa İttifaqını tənqid edib, belə dəstəyin regionda sülhün əldə olunmasına mane olduğunu bildirib. Məsələ burasındadır ki, Ermənistan son illərdə fəal şəkildə silahlanır, o cümlədən Fransa və Hindistanın köməyi ilə.

Avropa İttifaqının Azərbaycanın regiondakı maraqlarına qarşı yönəlməmiş daha bir addım Ermənistanda sərhəd monitorinq missiyasının yerləşdirilməsi olub. Bakı dəfələrlə bəyan edib ki, bu missiya mülki deyil, əslində hərbi xarakter daşıyır.

Son altı həftə ərzində Macarıstan Aİ-nin Avropa Sülh Fondundan Ermənistana göndərilən 10 milyon avro üçün hərbi yardımın qarşısını kəsib. Bu barədə "AzadlıqRadiosu" mənbələrə istinadən məlumat yayıb. Nəşr yazır ki, Budapestə sonda ölkədə minatəmizləmə əməliyyatlarını dəstəkləmək üçün Bakıya ekvivalent məbləğdə maliyyənin göndərilməsi şərtini irəli sürüb. Məlumatla görə, Macarıstanı yardımı buraxmağa inandırmaq üçün əlavə müzakirələr aparılıb, lakin heç bir irəliləyiş əldə olunmayıb.

Qərbin bütün bu addımlarını şərh edən siyasi ekspert Azad Məsiyevin fikrincə, Avropa Birliyi Cənubi Qafqaz respublikalarını öz təsiri altına salmaq istəyir. "Yeni Müsavat"a danışan

Avropa İttifaqında sülhə qarşı "ikinci cəbhə"

Armen Qriqoryan Brüsseldə Aİ-nin müdafiə naziri statusunda olan Kubiliusla nələri müzakirə edib və daha çox hansı yardımı istəyib?; Ermənistandakı revanşistləri həvəsləndirənlərin sayı artır - analitiklər sirr pərdəsini qaldırırdı

Sahibə Qafarova Rusiyaya niyə gedib?

Milli Məclisin sədri Sahibə Qafarovanın başçılığı ilə parlament nümayəndə heyəti MDB Parlamentlərarası Assambleyasının (MDB PA) Şura, 58-ci plenar və 1941-1945-ci illərdə

faşizm üzərində Qələbənin 80 illiyinə həsr olunmuş təntənəli iclaslarında iştirak etmək üçün Sankt-Peterburq şəhərinə işgüzar səfərə gedib.

Milli Məclisin Mtbuat və ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinə verilən xəbərdə görə, "Pulkovo" hava limanında spiker Sahibə Qafarovanı Sankt-Peterburq Qanunvericilik Məclisinin sədr müavini Nikolay Bondarenko, deputat Andrey Ələsgərov, Sankt-Peterburq hökumətinin Xarici əlaqələr komitəsinin sədri Yevgeni Qriqoryev, MDB PA Şurasının baş katibi Dmitri Kobitski, Azərbaycanın Rusiyadakı səfəri Rəhman Mustafayev, Milli Məclisin MDB PA-dakı daimi nümayəndəsi Aydın Cəfərov, Azərbaycanın Sankt-Peterburq şəhərindəki baş konsulu vəzifəsini icra edən Anar Yusifzadə və digər rəsmi şəxslər qarşılayıblar.

Səfər çərçivəsində Milli Məclisin sədri Sahibə Qafarovanın MDB PA-nın Şura və plenar iclaslarında çıxışı, tədbirdə iştirak edən parlament nümayəndə heyətlərinin rəhbərləri ilə bir sıra görüşləri nəzərdə tutulub.

Xameneinin Putinə yazılı mesajı

Iranın xarici işlər naziri Abbas Arakçi bu gün səhər saatlarında Rusiyanın yüksək səviyyəli rəsmiləri ilə görüşmək və ölkəsinin ali rəhbəri Ayətullah Xameneinin yazılı mesajını Putinə çatdırmaq üçün Moskvadadır. İran Xarici İşlər Nazirliyinin sözcüsü İsmail Bekayi jurnalistlərə açıqlamasında bildirib ki, Arakçinin Moskvaya səfəri Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrovun dəvəti ilə və iki ölkə arasında strateji tərəfdaş kimi davam edən müzakirələr çərçivəsində həyata keçirilir.

Arakçi səfəri zamanı yüksək səviyyəli Rusiya rəsmiləri ilə ikitərəfli əlaqələr, regional və beynəlxalq hadisələr, ABŞ-la son illərdə apanılan dolayı danışıqlarla bağlı müzakirələr planlaşdırılır.

Xarici İşlər Nazirliyi sözcüsü bu səfərin iki ölkə arasında əldə olunan razılaşmaların, xüsusilə də İran və Rusiya arasında imzalanmış Hərətərəfli Strateji Tərəfdaşlıq Sazişinin icrasını izləmək üçün dəyərli bir fürsət olduğunu qeyd edib.

Avropa Birliyi kimi bir gücün ilə daban-dabana ziddir. Üstədayandığını cəmiyyətə nümayiş etdirmək cəhdləri var. Qriqoryan səfəri ilə xalqa göstərir ki, Rusiyadan üz döndərmişik, əvəzində Qərb bizi himayə edir. Ermənistan heç zaman ağasız qala bilmir və hər əsrde onu dəyişir".

F.Əliyevə görə, bu dəstəyin Azərbaycan üçün riskləri mövcuddur: "Ermənistan Fransaya, Avropa İttifaqına bel bağlayıb regionda gərginliyi artıran eskalasiya cəhdlərinə yol verir. Paşinyan Azərbaycanla müharibə olmayacağını bəyan etsə də, bu mövqeyi İrəvanın addımları

ile daban-dabana ziddir. Üstədayandığını cəmiyyətə nümayiş etdirmək cəhdləri var. Qriqoryan səfəri ilə xalqa göstərir ki, Rusiyadan üz döndərmişik, əvəzində Qərb bizi himayə edir. Ermənistan heç zaman ağasız qala bilmir və hər əsrde onu dəyişir".

❑ **Emil SALAMOĞLU,**
"Yeni Müsavat"

yıqlar göstərilir. Müşahidə missiyası da bölgəyə təsadüfən göndərilməyib. Son vaxtlar ermənilərin şərti sərhəddə təxribatları fonunda həmin missiya raportlar hazırlayıb və Azərbaycanı ittiham etməyə hazırlaşır. Eyni zamanda bu təxribatlar Qərbdən gələn sifarişdir. Odur ki, Ermənistana hər vasitə ilə dəstək verilir. Gördüyünüz kimi, Avropanın bütün strukturları Azərbaycana qarşı düşmənçilik edir. Bu institutları isə Fransa idarə etməkdədir. Yeni Paşinyan publik şəkildə sülhdən danışır, arxada isə Qərbin hərbi-siyasi dəstəyinə güvənib sərhəddə təxribatlara yol verir".

Siyasi ekspert Fuad Əliyevin fikrincə, Qriqoryanın Brüssel səfəri işgüzar mahiyyət daşıya bilməz, birbaşa hərbi-siyasi dəstəyi artırmaq üçün xahişə yollanıb. Onun sözlərinə görə, söhbət

tən il 5 aprelde Brüsseldə keçirilmiş üçtərəfli görüşün nəticələrinin inkişaf etdirilməsindən gedir: "O zaman Blinken, Leyen və Paşinyan Ermənistana dəstək sənədləri imzaladı. Amma hərbi saziş olduğu açıqlanmadı. Avropa İttifaqı Azərbaycanı inandırmağa çalışdı ki, hər hansı hərbi yardımlar nəzərdə tutulmur, hal-buki yalan idi. Qərb Ermənistan üçün "Marşal planı" hazırlamaqdadır. Yəni müharibədən çilik-çilik çıxmış ordunu dirçəltmək, məğlub xalqın əhval-ruhiyyəsini yaxşılaşdırmaq, Ermənistanın arxasında

təhlilçi hesab edir ki, Gürcüstanda son baş verənlər də bunun bariz nümunəsi idi: "Gürcü Arzusu" Partiyasının iqtidar olması Qərbin maraqlarına uyğun deyildi. Ona görə gürcü müxalifəti dəstəklənirdi. Bütün bu hərəkətlərin səbəbi odur ki, Avropa Birliyi regionda mövqeyini möhkəmləndirməklə Rusiyanın cənub cinahını bağlamaq istəyir. Qərb o məntiqə Ukrayna münaqişəsinin başa çatmasında da maraqlı deyil və Zelenskini müdafiə edir ki, Rusiya müharibədən çıxma bilməsin. Həmçinin Cənubi Qafqazda Ermənistan və Paşinyan üzərindən bu siyasət həyata keçirilir. Ona görə Qərb Ermənistanda hakimiyyətin hərbi-siyasi cəhətdən əlini gücləndirir", - deyir A.Məsiyev bildirib.

Onun dediyinə görə, çünki regionun aparıcı dövləti Azərbaycandır, rəsmi Bakı isə Brüsselin əlində alətə çevrilmək və ya Rusiya əleyhinə addımlar atmaq istəmir, nəticədə bunu Ermənistan vasitəsilə etməyə çalışırlar: "O səbəbdən, Ermənistan üzərindən Azərbaycana təz-

Bu ilin yanvar-mart aylarında Azərbaycan vətəndaşları Türkiyədə 203 mənzil alıblar. Bu barədə "Report" Türkiyənin Statistika İdarəsinə istinadən xəbər verir. Məlumatla görə, bu, 2024-cü ilin birinci rübü ilə müqayisədə 34 mənzil və ya 20,1% çoxdur. Təkcə mart ayında Azərbaycan vətəndaşları Türkiyədə 66 mənzil alıblar ki, bu da 2024-cü ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 9 mənzil və ya 15,8% çoxdur.

Mart ayında Azərbaycan vətəndaşları Türkiyədə ev alanların siyahısında 6-cı yerdə qərarlaşıb. Ümumilikdə, bu ilin birinci rübündə Türkiyədə xarici vətəndaşlara 4 603 mənzil satılıb. Bu, 2024-cü ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 1 126 mənzil və ya 19,6% azdır.

Təkcə martda isə xaricilər Türkiyədə 1 580 mənzil alıblar ki, bu da 2024-cü ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 211 mənzil və ya 11,8% azdır.

Yanvar-mart aylarında Türkiyədə ən çox mənzil alanlar yenə də Rusiya vətəndaşları olub. Onlara ötən rüb ərzində 779 mənzil satılıb. İllik müqayisədə bu göstərici 582 ədəd və ya 42,8% azalıb. Martda isə rusiyalılar Türkiyədə 275 mənzil alıblar ki, bu da ötən ilin eyni ayı ilə müqayisədə 136 ədəd və ya 33,1% azdır.

Növbəti yeri İran vətəndaşları tutublar. İranlılara ötən rüb ərzində bu ölkədə 448 mənzil satılıb ki, bu da illik müqayisədə 142 ədəd və ya 24,06% azdır. Mart ayında iranlılara 153 mənzil satılıb ki, bu da eyni ayı ilə müqayisədə 29 mənzil və ya 15,9% azdır.

İlk 3-lüyü isə Ukrayna qapadır. Yanvar-mart aylarında Ukrayna vətəndaşları Türkiyədə 304 mənzilə sahib olublar. Bu da 2024-cü ilin ilk rübü ilə müqayisədə 57 mənzil və ya 15,8% azdır. Mart ayında isə ukraynalılar Türkiyədə 124 mənzil alıblar ki, bu da 2024-cü ilin eyni ayı ilə müqayisədə 5 mənzil və ya 3,9% azdır.

Xatırladaq ki, 2024-cü ildə Azərbaycan vətəndaşları Türkiyədə 866 mənzil alıblar.

Bəs bu evləri nə edirlər? Türkiyədə tez-tez zəlzələ olduğunu nəzərə alsaq, ev almaq yatırım kimi sərfəlidirmi? Evləri alıb kirayəmi verirlər?

Mütəxəssislər qeyd edir ki, Azərbaycan vətəndaşlarının Türkiyədə aldıkları evlər əsasən yatırım, investisiya məqsədi daşıyır. Belə ki, Türkiyədə daşınmaz əmlak bazarı uzun illərdir xarici investorlar üçün cazibədar hesab olunur. Evlərin qiyməti qalxdığı üçün bir çoxları bu evləri sərmayə məqsədilə alır, gələcəkdə baha qiymətə satmaq ümidi ilə.

Burada icarəyə vermək məsələsi də var. Xüsusilə İstanbul, Antalya, İzmir kimi şəhərlərdə alınan mənzillər turistiklərə və ya yerli əhaliyə kirayə verilir. Qısamüddətli (Airbnb və s.) və ya uzunmüddətli kirayələrdən gəlir əldə edilir.

Həmçinin bəzi azərbaycanlılar bu evləri özləri və ya ailə üzvləri üçün yay aylarında istirahət, təqaüd dövründə qalmaq, ya da müvəqqəti yaşamaq məqsədilə alırlar. Xüsusilə Antalyada bu məqsədlə ev alanlar çoxdur.

Amma o da məlumdur ki, Türkiyə, xüsusilə də şərq və cənub bölgələri seysmik zənada yerləşir. 2023-cü ildə baş verən dağıdıcı Kahramanmaraş zəlzələsi bu riski bir daha xatırlatdı. Lakin bununla belə, zəlzələ riski olsa da, Türkiyənin bəzi bölgələrində daşınmaz əmlak qiymətləri hələ də artmaqdadır.

Azərbaycanın pulları Türkiyə əmlakçılarının cibinə axır

Qardaş ölkədə tez-tez zəlzələ olduğunu nəzərə alsaq, ev almaq yatırım kimi sərfəlidirmi?

Xüsusilə turizm bölgələrində alınan evlər stabil gəlir mənbəyi ola bilər.

Mövzu ilə bağlı iqtisadçı ekspert Natiq Cəfərli "Yeni Müsavat"a danışdı. Ekspert bildirib ki, Türkiyədə daşınmaz əmlak bazarı dünyanın ən sürətlə inkişaf edən və qiymətlərin tez-tez dəyişdiyi bazarlardan biridir. Onun sözlərinə görə, azərbaycanlıların bu bazara maraq göstərməsinin əsas səbəblərindən biri gəlirli və etibarlı yatırım imkanlarıdır: "Türkiyədə ev

alan şəxslər bir neçə ildən sonra həmin mənzili daha yüksək qiymətə sata bilərlər. Bu praktika xüsusilə son illərdə daha da geniş vüsət alıb. Yeni insanlar aldıkları evi birbaşa istifadə etmək üçün deyil, gələcəkdə qazanc əldə etmək məqsədilə sərmayə kimi də görürlər. Xüsusilə də nüzə yaxın və turizm baxımından cəlbedici olan bölgələr, əsasən Antalya, Alanya, Muğla, Kuşadası, Marmaris, İzmir və İstanbul azərbaycanlılar üçün daha çox maraq doğurur. Bu bölgələrdə

yerləşən evləri ilboyu kirayə vermək mümkündür. Artıq dünyada hotellərdən çox yaşayış evlərinin qısamüddətli icarəsi daha populyar hala gəlib. İnsanlar şəxsi evlərdə qalmağı üstün tuturlar və bu məqsədlə fəaliyyət göstərən bir sıra beynəlxalq platformalar var. Airbnb, Booking və buna bənzər saytlarda, sadəcə, evlərin icarəsi ilə məşğul olan şirkətlər çalışır. Evi alan şəxslər bu şirkətlərlə müqavilə bağlayır, idarəetməni onlara həvalə edirlər. Bu zaman ev sahibi heç bir

əlavə əməliyyat aparmadan, sadəcə, sistem üzərindən aylıq qazancını şəffaf şəkildə izləyə bilər".

Natiq Cəfərli bildirir ki, belə sutkalıq kirayə sistemi ilə yüksək gəlir əldə etmək mümkündür. Məhz bu səbəbdən, Azərbaycan vətəndaşları da dünyanın bir çox ölkəsindən olan insanlar kimi, Türkiyənin daşınmaz əmlak bazarına ciddi maraq göstərirlər: "Təbii ki, zəlzələ riski olan bölgələr azərbaycanlı investorlar üçün cazibədar deyil. Əsasən turizm və inkişaf baxımından populyar ərazilərə üstünlük verilir. Bu da investisiya risklərini azaldır və mənzilə qoyulan sərmayənin gəlirliliyini artırır. Xüsusilə İstanbulda ev qiymətləri son illərdə çox sürətlə artır, bu isə şəhəri daşınmaz əmlak sərmayə baxımından daha da cəlbedici edir".

Ekspertin fikrincə, gələcək illərdə də bu tendensiyanın davam edəcəyi gözlənilir. Türk lirasinin dəyərşərtləşməsi fonunda xarici investorlar, o cümlədən azərbaycanlılar üçün Türkiyədə ev almaq daha əlverişli görünür.

□ **Xalidə GƏRAY,**
"Yeni Müsavat"

Azərbaycanlı gənc böyrəyini 200 min dollara satıb

Almaniyanın Guntzenhausen şəhərində 24 yaşlı vətəndaşımız aldadılıb?

İnsan orqanlarının alqı-satqı obyekt olmaması barədə Azərbaycan Respublikası qanunlarının tələblərinə zidd olaraq ölkə ərazisində orqan alveri ilə məşğul olan, Azərbaycan vətəndaşlarını asılı vəziyyətə salıb qanunsuz tələblər irəli sürən, insanları orqanlarının transplantasiyasına vadar edən transmilli şəbəkənin olması yeni fakt deyil.

Zaman-zaman əməliyyat-intistatq tədbirləri nəticəsində vətəndaşlara qarşı müxtəlif cinayət əməllərinin törədilməsi, o cümlədən xarici ölkə vətəndaşları ilə birgə Azərbaycan vətəndaşlarının orqanlarının xaricdə transplantasiyası üçün ölkədə alqı-satqısını təşkil edənlərə qarşı əməliyyat keçirilib. Azərbaycanada orqan mafiyasının fəaliyyəti haqda "Yeni Müsavat"ın 1 avqust 2010-cu il tarixli sayında araşdırma yazı dərc etmişdik. O dövrdə Bakının mərkəzindəki Nizami küçəsi 102 ünvanında olan qul bazarında insan orqanlarının alqı-verişi ilə məşğul

olan şəxslərin varlığını təsbit edə bilmişdik. Məlum olmuşdu ki, qul bazarında insan orqanlarının alqı-verişi ilə məşğul olanların vasitəçiləri fəaliyyət göstərirdi. Afrika və Yaxın Şərqdə gedən müharibələrlə əlaqədar olaraq, donor orqanların qara bazarında canlanma müşayiət olunur. Pula ehtiyac duyan insanlarla razılığa gələn Volfman onlar-

dan orqanlarını ucuz qiymətə alıb, çox baha qiymətə satıb. Salon nəşriyyatının məlumatına görə, hər saziş üçün cənayət 70-100 min avroya qədər vəsait alıb.

Kenianın Eldoret şəhərində yerləşən "Mediheal" xəstəxanasında həyata keçirilən qanunsuz orqan transplantasiyası əməliyyatlarında donorlar arasında

Azərbaycan vətəndaşları da yer alır.

"Teleqraf" verir ki, bu fakt Almaniyanın apancı media qurumları - "Der Spiegel", ZDF və "Deutsche Welle"-nin birgə apardığı araşdırma nəticəsində üzə çıxıb.

Araşdırmaya əsasən, Almaniya və İsraildən gələn, böyrək köçürülməsini gözləyən imkanlı pasiyentlər üçün

donorlar əsasən Azərbaycan, Qazaxıstan və Pakistan kimi ölkələrdən seçilir. Bu şəxslər xəstələrlə heç bir qohumluq əlaqəsi olmadığı halda sənədlərdə saxta şəkildə "yaxın qohum" kimi göstərilir və onlardan böyrək götürülür.

Ən narahatedici məqamlardan biri odur ki, bəzi donorlar hələ yetkinlik yaşına çatmamış olur və çox vaxt ingilis dilini bilmədikləri üçün əməliyyatın risklərindən xəbərsiz şəkildə sənədlərə imza atırlar.

Donorların sağlamlığı və hüquqlarına əhəmiyyət verilmədən həyata keçirilən bu əməliyyatlar əslində bir neçə ölkəni əhatə edən, milyonlarla dollar gəlir gətirən beynəlxalq cinayətkar şəbəkənin fəaliyyətinin nəticəsidir.

Araşdırmada qeyd olunur ki, Almaniya donor çatışmazlığı səbəbilə transplantasiya gözləyənlərin sayı 10.000 nəfəri ötür və bu prosesin gözləmə müddəti 8-10 ilə qədər uzana bilər. Bu səbəbdən bəzi pasiyentlər çıxış yolunu ölkə xaricində, qey-

ri-qanuni yollarla böyrək əldə etməkdə görürlər.

Məsələn, Almaniyanın Guntzenhausen şəhərindən olan 57 yaşlı Sabine Fischer-Kugler üçün donor 24 yaşlı Azərbaycan vətəndaşı olub. Rəsmi sənədlərdə əməliyyatın "tamamilə təmənnasız" olduğu göstərilirdi, pasiyent "MedLead" agentliyinə 100.000-200.000 ABŞ dolları məbləğində pul ödədiyini etiraf edib.

Araşdırmada adı keçən "Mediheal" xəstəxanasının qurucusu və rəhbəri, Hindistan əsilli keçmiş deputat Svapur Mişra hazırda dövlətə məxsus Kenya "BioVax" vaksin institutunun rəhbəridir və Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı ilə əlaqələrdə ölkəni təmsil edir. Onun barəsində orqan alveri ilə bağlı dəfələrlə ittihamlar səsləndirilsə də, Mişra jurnalistlərin suallarına cavab verməkdən imtina edib.

Hazırda isə Azərbaycan da daxil olmaqla, bir sıra ölkələrdən cəlb olunan donorlar əməliyyatlardan sonra ciddi sağlamlıq problemləri və psixoloji travmalarla üzləşirlər.

□ **Elşən MƏMMƏDƏLİYEV,**
"Yeni Müsavat"

Marketlərdə satılan bəzi yağlarla bağlı qorxunc iddialar

Xərçəng və ürək-damar xəstəlikləri yaradır

Azərbaycanda kərə yağının bahalaşması son vaxtlar ən çox müzakirə olunan mövzularındandır. Qiymətlərin nəzərəcarpacaq dərəcədə artması narazılığa səbəb olub.

Bəzi məlumatlara görə, son 5-6 ayda kərə yağının qiymətində təxminən 20 faizdən çox artım müşahidə olunub. Məsələn, ötən ilin sentyabrında 18,49 manata satılan "Belarus" kərə yağının bir kiloqramının qiyməti ilin sonlarında 21,99 manata qalxıb. Hazırda isə bu yağın bir kiloqramı alıcılara 23,95 manata təklif olunur. Daha keyfiyyətli digər yağların qiyməti isə bundan da bahadır.

Bakupost.az-a daxil olan növbəti şikayət də elə kərə yağlarının qiyməti və keyfiyyəti ilə bağlıdır.

Oxucumuz yazır ki, son dövrlər kərə yağının qiyməti durmadan artır: "Hazırda kərə yağının 1 kiloqramının qiyməti 23-37 manat arasında dəyişir. İqtisadçılar qiymət artımını ölkəmizin idxaldan asılı olması, yerli istehsalın azlığı ilə əsaslandırırlar. Ancaq kərə yağlarının qiymətinin baha olmasının səbəbi daha çox ölkəyə kərə yağı idxal edən idxalçı şirkətlərin barmaqla sayılacaq qədər az olmasıdır. Supermarketlərdə satılan yağları ölkəyə bir neçə idxalçı şirkət gətirir və onların arasında rəqabət yoxdur".

Bu yaxınlarda mediada Fransanın "President" kərə yağının qiymətinin Gürcüstan və Ermənistanla müqayisədə Azərbaycanda daha baha olduğu haqqında xəbərlər yayıldığını xatırladan şikayətçi qeyd edir ki, bunun səbəbi Gürcüstanda 30-dan çox idxalçı şirkətin ölkəyə yağ idxal etməsi və onların arasında rəqabət mühitinin olmasıdır: "Nəinki Gürcüstan və Ermənistan, bütün keçmiş Sovetlər Birliyi ölkələri idxaldan asılıdır və yerli istehsal çox azdır. Sadəcə, bizdən fərqli olaraq, onlarda rəqabət mühiti var. Hətta iqtisadçıların dediyi kimi, yerli istehsal yetəri qədər olsa

bele, əhalinin əksəriyyəti keyfiyyət məsələsinə görə yerli istehsala etibar edib onu almaz. Çünki hər il ölkəyə on minlərlə ton palma yağı idxal olunur. Dövlət Statistika Komitəsinin açıqladığı rəqəmlərə görə, 2024-cü ildə ölkəyə 65 min ton palma yağı idxal olunub. Bu rəqəm 2023-cü ilə müqayisədə 42% çoxdur. Göründüyü kimi, ölkəyə palma yağı idxalı hər il sürətlə artırılır. Belə olan halda kim zəmanət verə bilər ki, əhalinin aldığı yerli istehsal olan yağlara kərə yağı adı altında palma yağı qatılmayacaq? Şəxsən mən heç vaxt yerli istehsal olan kərə yağları almıram".

Şikayətçi qeyd edir ki, "Azersun" və "Delta Group" bazara guya Yeni Zelandiyadan idxal edib burada qablaşdırdığı yağları təqdim edir: "Halbuki Yeni Zelandiyada heç kimin o yağlardan xəbəri yoxdur. "Best Cow", "Doyaruşka", "Wellington", "Novaya Zemlya", "No 47" və s. yağları təmiz deyil və mən onları almıram.

Azərbaycan Qida Təhlükəsizliyi Agentliyinin (AQTA) son dövrlər yerli istehsal olunan "kərə" yağları ilə bağlı apardığı yoxlamalar mənim və əhalinin əksər hissəsinin haqlı olduğunu göstərdi. Belə ki, yerli istehsal olan əksər kərə yağlarının tərkibində bitki yağı olduğu üzə çıxdı. Tam

əminliklə deyə bilərəm ki, AQTA-nın adlarını açıqlamadığı digər yerli istehsal olan kərə yağları da o vəziyyətdədir. Üstəlik, AQTA-nın apardığı son yoxlamalar üzə çıxardı ki, Əli Cəfərova məxsus həmin saxta kərə yağlarına neinki kərə yağı adı altında bitki yağı qatılıb, həmçinin tərkibində bütün dünyada kərə yağına qatılması qadağan olunan Sorbil və Benzol turşuları aşkar olunub. Bu maddələr birbaşa xərçəng xəstəliyinə səbəb olur".

Şikayətçi qeyd edir ki, bir çox supermarketlər və idxalçı şirkətlərin Yeni Zelandiya, Belarus və Ukraynadakı süd zavodlarından sifarişlə istehsal etdirdikləri və müxtəlif adlarla adlandırdıqları yağlar da ayrı bir dərdədir: "Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının və Avropa Qida Təhlükəsizliyi Təşkilatının (EFSA) təhlükəli və kanserojen hesab etdiyi palma yağlarının da ölkəmizə idxal həcmi hər il sürətlə artırılır. Elə bunun nəticəsidir ki, bu gün ölkəmiz Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının hesabatına görə, ürək-damar xəstəlikləri üzrə ilk 10-luqda yer alıb. Əvvəllər Belarus və Ukrayna yağları ilə Qərb ölkələrinin istehsalı olan kərə yağları arasında qiymət fərqi var idi. Belarus və Ukrayna kərə yağının qiyməti 10 il öncə 1 kq üçün 13-14 manat, Qərb ölkələrinin istehsalı olan

kərə yağlarının qiyməti isə 16 manatdan başlayırdı. Hazırda Belarus və Ukrayna istehsalı olan yağlar da Qərb ölkələri istehsalı olan yağlar kimi 23 manata satılır.

Əvvəllər Bakıda Rusiya, Belarus süd məhsulları mağazaları var idi ki, supermarketlərdə 14 manata olan yağları 12-13 manata satırdılar. Bu mağazalar monopolist idxalçıların yuxusunu eməlli-başlı qacırtmışdı. Onlar məcbur olub kompaniya keçirib yağın kiloqramını 12-13 manata salırdılar. Ancaq sonradan nə etdilərse, son dövrlər Bakıda Rusiya və Belarus mağazalarının sayı kəskin şəkildə azaldı. Hazırda sayı azalan Rusiya, Belarus mağazalarındakı qiymətlər elə supermarketlərdəki qiymətlərlə eynidir. Dediym kimi, kərə yağının qiymətinin ucuzlaşması üçün onları 5-6 yox, qonşu ölkələrdəki kimi, 30-40 idxalçı şirkət gətirməlidir. Belə olan halda həm keyfiyyət yüksələcək, həm rəqabət güclənəcək, həm də qiymətlər aşağı düşəcək. Çox təəssüf ki, 17 illik məneədən sonra ötən il Rəqabət Məcəlləsi qüvvəyə minməsi, 10 aya yaxındır ki, neinki bu sahədə, ümumiyyətlə, heç bir sahədə monopoliya ilə bağlı müsbətə doğru dəyişiklik olmayıb".

□ "Yeni Müsavat"

Azərbaycan daha 3 ölkədən qızıl almağa başlayıb

Bu ilin yanvar-fevral aylarında Azərbaycan 16 ölkədən 1 milyard 422 milyon ABŞ dolları dəyərində 15 min 868 kiloqram qızıl (qızıl, digər yarımlaşmış formalarda çubuqlar, məfil və profillər, lövhələr, istənilən altlıq nəzərə alınmadan qalınlığı 0,15 mm-dən çox olan və-rəqlər, zolaqlar və ya lentlər) idxal edib.

"Report" Dövlət Statistika Komitəsinin məlumatlarına istinadən xəbər verir ki, ötən il eyni adda qızıl yalnız aprel ayında ölkəyə gətirilməyə başlanıb.

Hesabat dövründə Azərbaycan Rusiyadan 315,5 milyon ABŞ dolları dəyərində 3 min 475 kiloqram (1 il əvvəl tedarük olmayıb), Avstraliyadan 241,33 milyon ABŞ dolları dəyərində 2 min 829 kiloqram (1 il əvvəl tedarük olmayıb), Meksikadan 174,71 milyon ABŞ dolları dəyərində 2 min kiloqram (1 il əvvəl tedarük olmayıb), Çindən 108,21 milyon ABŞ dolları dəyərində 1 min 173 kiloqram (1 il əvvəl tedarük olmayıb), Böyük Britaniyadan 106,21 milyon ABŞ dolları dəyərində 1 min 200 kiloqram (1 il əvvəl tedarük olmayıb) qızıl alıb.

Bu il son 14 ildə (qeyd: xarici ticarət üzrə açıq istifadədə olan rəsmi statistika 2011-ci ilə kimidir) ilk dəfə olaraq Özbəkistandan (37,24 milyon ABŞ dolları dəyərində 397 kiloqram), Honkonqdan (14,22 milyon ABŞ dolları dəyərində 159 kiloqram) və Yaponiyadan (3,55 milyon ABŞ dolları dəyərində 37,9 kiloqram) tedarük həyata keçirilib.

2020-2023-cü illərdə Azərbaycana toplam olaraq xaricdən 98,3 milyon ABŞ dolları dəyərində 1 724 kiloqram eyni adda qızıl gətirildiyi halda, 2024-cü ildə 3,313 milyard ABŞ dolları dəyərində 41 min 78 kiloqram həmin məhsuldan idxal olunub.

Neft koksünün ixracından qazancımız 3 dəfə artıb

Bu ilin yanvar-mart aylarında Azərbaycan gömrük bəyannamələrinə əsasən, 45 min 71,95 ton neft koksü ixrac edib.

"Report"un Dövlət Gömrük Komitəsinə istinadən verdiyi xəbəre görə, bu həcmdə neft koksünün dəyəri 14 milyon 445,51 min ABŞ dolları təşkil edib.

Bu, ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə müvafiq olaraq 33,3% az və 2,6 dəfə çoxdur. Ötən üç ay ərzində neft koksünün ölkənin ümumi ixracında payı 0,23% olub.

Qeyd edək ki, bu ilin yanvar-mart aylarında Azərbaycan xarici ölkələrlə 12 milyard 48,87 milyon ABŞ dolları dəyərində ticarət əməliyyatı aparıb. Xarici ticarət dövriyyəsinin 6 milyard 385,9 milyon ABŞ dolları ixracın, 5 milyard 662,97 milyon ABŞ dolları isə idxalın payına düşüb. Son 1 ildə ixrac 6,7%, idxal isə 52,6% artıb.

Xatırladaq ki, SOCAR-ın Heydər Əliyev adına NEZ-i regionumuzun yeganə neft emalı müəssisəsi olaraq, Azərbaycanın Aİ-92, dizel və təyyarə yanacağı kimi yanacaq məhsulları ilə təmin etməklə yanaşı, SOCAR-ın Azərbaycandakı neft-kimya müəssisələrini də xammal ilə təchiz edir. Zavodda istehsal edilən məhsulun bir qismi isə ixrac olunur. NEZ-in istehsal gücünün artırılması, ölkənin "Avro-5" standartına uyğun olan yüksək keyfiyyətli yanacaq təmin edilməsi, "Azərikimya" İB-nin sabit xammal təchizatı və neft məhsullarının ixrac potensialının yüksəldilməsi məqsədi ilə həyata keçirilən modernizasiya və yenidənqurma işləri ölkə sənayesi üçün mühüm əhəmiyyət daşıyır.

Pensiya yaşı azaldıldı

Yaşa görə müavinət 5 il daha tez təyin olunur

"Əmək pensiyaları haqqında" Qanuna edilən yeni dəyişikliklərə əsasən, güzəştli şərtlərlə pensiyaya çıxan bir sıra vətəndaşlarımızın, o cümlədən çoxuşaqlı anaların güzəşt müddətində pensiyaları dövlət büdcəsindən ödəniləcək. Bunu Milli Məclisin deputatı Vüqar Bayramov özünün sosial şəbəkə hesabında yazıb.

Onun sözlərinə görə, bu dəyişikliklər Milli Məclisin Əmək və sosial siyasət komitəsində ikinci

oxunuşda qəbul olunaraq plenar iclasla tövsiyə edilib: "Bu dəyişikliklərlə əlaqədar bizə ünvanlanan suallardan bir qismi də yaşa görə müavinət alanların güzəşt hüququ və vəsaitin ödənilməsi ilə bağlıdır. Qanunvericiliyə əsasən, əmək pensiyası almaq hüququ olmayan vətəndaşlarımız da güzəştli şərtlərlə daha tez müavinət almaq imkanına malik olurlar. Belə ki, qanunvericiliyə əsasən, əmək pensiyası almaq üçün ya minimum pensiya kapitalını toplamaq və ya 25 il iş təcrübəsi tələb olunur. Hazırda Azərbaycanda pensiya amnistiyası tətbiq olunduğu üçün 2018-ci il iyulun 1-dək hesabında həttə 1 manat yığımı olanlar da pensiya almaq hüququna malikdirlər. Amma bu şərtlərin

heç biri olmadığı halda yaşa görə müavinət ödənilir".

Millət vəkili qeyd edib ki, "Sosial müavinətlər haqqında" Qanuna əsasən, beş və daha çox uşağı olan qadınların, uşaqların səkkiz yaşınadək sağ olması şərtilə, yaş həddi 5 il azaldılmaqla yaşa görə müavinət təyin olunur. Yəni həmin analar 59 yaşında sözügedən müavinəti almağa başlayırlar: "Eyni zamanda, əlilliyi müəyyən edilmiş uşağı olan qadınların, uşaqların səkkiz yaşınadək sağ olması şərtilə, müavinəti almaq yaş həddi 5 il azaldılır.

Göründüyü kimi, əmək pensiyaları hüququ kimi güzəştli şərtlərlə yaşa görə müavinət də 5 il daha tez təyin olur. Yeni əgər bu kateqoriya üzrə qadın bu hüququndan istifadə edərsə, o zaman 59, kişiyyə şamil olunsaydı, o halda 60 yaşında müavinəti ala bilər. Hazırda bu müavinət hər hansı dövlət qurumuna müraciət edilmədən, heç bir sənəd təqdim edilmədən proaktiv qaydada təyin edilir. Eyni zamanda sosial müavinətlər onu almaq hüququ olduğu təqdirdə ən çoxu müraciət edildiyi tarixdən əvvəlki üç il üçün ödənilir".

Hesablama Palatası “İçərişəhər” Dövlət Tarix-Memarlıq Qoruğu İdarəsi publik hüquqi şəxs və tabeliyindəki təşkilatlarda yoxlama (kənar dövlət maliyyə nəzarəti) aparıb.

Audit prosesi 29.02.2024-cü il tarixindən 13.04.2024-cü il tarixinədək aparılıb və 01.01.2022-ci il tarixindən 31.12.2023-cü il tarixinədək olan dövrü əhatə edib.

Audit zamanı milyonlarla manarlıq pozuntu aşkarlanıb. Qeyd edək ki, auditin aparıldığı dövrə quruma Şahin Seyidzadə rəhbərlik edib. O, 2022-2024-cü illərdə qurumun İdarə Heyətinin sədri vəzifəsində çalışıb. Ötən il keçirilən parlament seçkilərində isə deputat seçilib və hazırda parlamentdə fəaliyyətini davam etdirir.

Audit nəticəsində aşağıdakı faktlar aşkarlanıb:

- 2022-2023-cü illərdə “İçərişəhər” Dövlət Tarix-Memarlıq Qoruğu İdarəsi tərəfindən “Mənzil və kommunal təsərrüfatı” və “Mədəniyyət, incəsənət, informasiya, bədən tərbiyyəsi, gənclər siyasəti və bu qəbildən olan digər fəaliyyət” funksional bölmələri üzrə dövlət sifarişləri xərclərinin maliyyələşdirilməsinə görə tələbat hazırlanarkən “Dövlət büdcəsinin tərtibi və icrası Qaydaları”nın 2.2-ci bəndinin tələbləri gözənilməmiş, bölmələr üzrə müvafiq olaraq 1735336 manat və 863661 manat məbləğində vəsait artıq proqnozlaşdırılaraq təqdim edilib, bununla yanaşı, İdarənin hesablaşma hesabında təsərrüfat gəlirləri üzrə 2 il üzrə müvafiq olaraq 320551,24 və 1405448,02 manat qalıq vəsaitlər də büdcə vəsaitinə tələbatın hesablanması nəzərə alınmayıb.

- İdarə tərəfindən “Yaşayla bilən və Dayanıqlı İrs Şəhərləri” mövzusunda keçirilmiş beynəlxalq konfrans çərçivəsində xarici qonaqlar üçün aviabiletlərin alınması xərcləri üzrə 33012,4 manat, mehmanxana xərcləri üzrə 16138,0 manat satınalma proseduru keçirilmədən xərc edilib. Eyni zamanda, İdarənin Elmi Mədəni Mərkəzi tərəfindən 2022-ci ildə “Dövlət satınalmaları haqqında” Qanunun 1-ci maddəsinin tələblərinə əməl edilmədən “Nəqliyyat vasitələrinin cari təmiri” xərc maddəsindən 14000,0 manat, “İcarə və muzzdu xidmətlər” xərc maddəsindən 6440,0 manat təhsil kursu xidmətinə görə texizatçıya ödənilib.

- “Multani” və “Buxara” karvansaraylarının təmir-bərpa işlərinə görə ayrılmış vəsaitlər üzrə bir mənbədən satınalma metodundan istifadəyə Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Anti-inhisar Siyasəti və İstehlakçılarının Hüquqlarının Müdafiəsi Dövlət Xidmətinin məktubunda vergilər daxil 14968961,72 manat məbləğində müqavilənin bağlanmasına razılıq verilsə də, “Dövlət satınalmaları haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 1-ci maddəsinin tələblərinə əməl edilmədən qeyri-rezidentlə bağlanmış müqavilələrin dəyəri AVRO-nun müqavilə tarixinə olan məzənnəsinə görə 20292853,8 manat təşkil edib. Müqavilə üzrə ümumilikdə 19950722,02 manat, auditlə əhatə olunan dövrdə isə 13498515,9 manat məbləğində vəsait xərc edilib.

- İdarənin Muzey Mərkəzi tərəfindən təlim dərslərinin həyata keçirilməsi məqsədilə bağlanmış müqavilə üzrə vəsaitin icraçıya tam ödənilməsinə baxmayaraq müqavilə öhdəliyi üzrə işlər (xidmətlər) sifarişçiyə təhvil verilməyib, müqavilələrin gecikmə ilə yerinə yetirilməsinə görə isə cərimələr tətbiq edilməyib.

“İçərişəhər”də Seyidzadənin gizli əməlləri

Auditin aparıldığı dövrdə quruma rəhbərlik edən Şahin Seyidzadə ötən il keçirilən parlament seçkilərində deputat seçilib

diyyat Nazirliyi yanında Anti-inhisar Siyasəti və İstehlakçılarının Hüquqlarının Müdafiəsi Dövlət Xidmətinin məktubunda vergilər daxil 14968961,72 manat məbləğində müqavilənin bağlanmasına razılıq verilsə də, “Dövlət satınalmaları haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 1-ci maddəsinin tələblərinə əməl edilmədən qeyri-rezidentlə bağlanmış müqavilələrin dəyəri AVRO-nun müqavilə tarixinə olan məzənnəsinə görə 20292853,8 manat təşkil edib. Müqavilə üzrə ümumilikdə 19950722,02 manat, auditlə əhatə olunan dövrdə isə 13498515,9 manat məbləğində vəsait xərc edilib.

- İdarənin Muzey Mərkəzi tərəfindən təlim dərslərinin həyata keçirilməsi məqsədilə bağlanmış müqavilə üzrə vəsaitin icraçıya tam ödənilməsinə baxmayaraq müqavilə öhdəliyi üzrə işlər (xidmətlər) sifarişçiyə təhvil verilməyib, müqavilələrin gecikmə ilə yerinə yetirilməsinə görə isə cərimələr tətbiq edilməyib.

- 2022-2023-cü illərdə mənzil fondu üzrə cəmi hesablanmış gəlirlər 23990,4 manat olduğu halda, idarənin Mənzil-kommunal və Təmir Xidməti tərəfindən hüquqi aktların tələblərinə əməl edilmədən cəmi 2 il üzrə 16011,4 manat məbləğində gəlirlərin az hesablandığı müəyyən olunub. Eyni zamanda Mənzil-kommunal və Təmir Xidmətinin əsas gəlir mənbəyi olan bağlanmış xidmət müqavilələri üzrə müvafiq dövr üzrə 48200,7 manat daxilolmalar üzrə debitor borcun xidmətin hesabına ödənilməsi üçün tədbirlər görülməyib.

- İdarənin Aparatının və strukturuna daxil olan qurumlarının ştat cədvəllərinin təsdiq edilməsi haqqında İdarə Heyətinin qərarında ştatdankənar işçilər üzrə təsdiq edilmiş ştat cədvəlində “ştatdankənar təhlil üzrə ekspert” və “İdarə Heyəti sədrinin ştatdankənar innovasiyalar üzrə müşaviri” vəzifəsi olmadığı halda, 2023-cü ildə bu vəzifələrə işçilər götürüldü və vəsait ödənilməyib. Modern.az-ın məlumatına görə, idarənin İdarə Heyətinin qərarı əsasında Elmi Mədəni Mərkəzin təsdiq edilmiş ştat cədvəli Azərbaycan Respublikası əmək və əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi Kollegiyasının 30.08.2017-ci il tarixli Qərarı ilə təsdiq edilmiş “Elm və elmi xidmət sahəsinə aid olan qulluqçu vəzifələrinin Vahid Tarif-İxtisas Sorğu Kitabçası” ilə müəyyən edilmiş nominalura uyğun tərtib edilməyib. Belə ki, ştat cədvəlində direktorun ticarət və elmi işlər üzrə iki müşavir vəzifəsi təsis edilmiş və audit dövründə bu vəzifələrin əməkhaqqı və əməkhaqqının ödənişi ilə bağlı digər xərclər edilib. Xidməti ərazidə cəmi 1,5 ha yaşıllıq sahəsi olduğu halda yaşıllıq sahələrinə qulluq edilməsi xərclərinin “Müvəqqəti Normaları”nın və “Vahid Tarif Cədvəli”nin tələbinə əməl edilməyib, 2 ştat vahidi əvəzinə yaşıllıq sahəsinə qulluqla bağlı 14 ştat vahidi ştatdankənar işçilər saxlanılıb.

- İdarənin tabeliyindəki bir sıra təşkilatlarda ştat üzrə bir sıra vəzifələrin ödəniş dərəcələri müvafiq sahəni tənzimləyən “Vahid Tarif-İxtisas Sorğu Kitabçası” ilə nəzərdə tutulan əməkhaqqı ödəniş dərəcəsinə yuxarı təyin edilib. 2022-2023-cü illər ərzində ayrı-ayrı vaxtlarda əmək məzuniyyəti əmlərinin və təqdim olunmuş xəstəlik vəərəqlərinin mühasibatlıqda düzgün nəzərə alınmaması səbəbindən iş günü olmayan işçilərə əməkhaqqı artıq olaraq köçürüldü.

- İdarə tərəfindən tikinti obyektləri üzrə təsdiqlənmiş smeta sənədlərində “Nəzərdə tutulmayan xərclər”in müqavilə dəyərinin 3%-i həcmində nəzərdə tutulduğu halda, podratçı şirkət ilə bağlanmış müqaviləyə 1 sayılı əlavədə həmin xərclərin 5,6% nəzərdə tutulması səbəbindən 18426,2 manat məbləğində vəsait artıq ödənilib.

- Audit çərçivəsində alışı rəsmiləşdirilmiş müxtəlif mal-material qalığına faktiki baxış keçirilən zaman bəzi çatışmazlıqlar müəyyən olunub.

- 31.12.2022-ci il tarixinə hazırlanmış “Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat”da “Qeyrimaddi aktivlər” bölməsində 1417874,0 manat dəyərində vəsaitin uçuğu düzgün göstərilməyib, 54 ədəd müxtəlif növdə ümumi dəyəri 44246,4 manat məbləğində lisenziyalar uçuğa alınmayıb.

□ “Yeni Müsavat”

“Bakıdan Bakıya” taksi ilə niyə 60 manata?

Elməddin Muradlı: “Bir çox sürücülər yola çıxmıdığı halda taksi sürücüləri yağışlı, dumanlı, qarlı havada riskli olsa da, işləyirlər”

Paytaxtda son iki gündə müşahidə olunan yağışlı və küləkli hava şəraiti nəqliyyat sistemində öz təsirini göstərdi. Xüsusilə taksi xidmətlərində qiymətlərin yenə də kəskin şəkildə artdığı müşahidə olundu. Vətəndaşlar sosial şəbəkələrdə müxtəlif taksi tətbiqlərində qiymət artımına dair narahatlıqlarını ifadə edirlər. Müşahidələrə əsasən, adi günlərdə 5-7 manat civarında olan qısa məsafəli taksi səfərləri əlverişsiz hava şəraitində 20-25 manatdan başlayaraq daha yüksək qiymətlərlə təklif olunur. Sosial şəbəkə istifadəçiləri bəzi hallarda 3-5 manatlıq məsafə üçün 30 manatadək ödəniş tələb olunduğunu bildirirlər. Hətta komfort kateqoriyalı taksilərdə qiymətlər 60 manata qədər yüksəlib.

Vətəndaşlar həmçinin tələbat artdığından və əksər taksi sürücüləri riskli hava şəraitinə görə yola çıxmıdıqlarından taksi tapmaqda çətinlik yaşadıklarını bildirirlər. Onlar qeyd edirlər ki, bir çox taksi sürücüsü 7-8 manatlıq sifarişləri qəbul etmədiyindən uzun müddət yolda qalmalı olurlar. Nəticədə taksi şirkətləri Bakıdan Bakıya Bakıdan Şəkiyə qiymətinə getməli olurlar.

Nəqliyyat sahəsi üzrə ekspert Elməddin Muradlı “Yeni Müsavat”a bildirdi ki, taksi fəaliyyətində qiymətlərin tənzimlənməsi məsələsi hələ də açıq qalır: “Hazırda taksi fəaliyyəti ilə bağlı konkret qiymət müəyyənəlməyib. Sadəcə, aidiyyəti qurum tərəfindən sadəcə tövsiyə edilib ki, aşağı hədd olaraq, 2,50 AZN-dən ucuz sifariş ola bilməz. Yuxarı hədd məsələsi isə açıq qalıb. Bununla bağlı tədbir görülmədiyi üçün sürücülər bundan istifadə edir. Bununla yanaşı, sürücüləri də qınamaq olmur. Bir çox sürücü yola çıxmıdığı halda taksi sürücüləri yağışlı, dumanlı, qarlı havada riskli olsa da, işləyirlər. Beynəlxalq təcrübədə də gecə-gündüz tarifi anlayışı var. O cümlədən

əlverişsiz hava şəraitində qiymətlər fərqli ola bilər. Odur ki, bu yanaşma normaldır. Sadəcə, bunu hər hansı formada tənzimləsələr, daha yaxşı olar. Bunun qarşısını almağın yeganə yolu qiymətlərin kilometrə görə tənzimlənməsidir. Digər tərəfdən, əlverişsiz hava şəraitində taksilər üçün tarif tənzimlənməsi həyata keçirilməlidir.”

Nəqliyyat sahəsi üzrə ekspert Eldəniz Cəfərov “Yeni Müsavat”a şərhində qeyd etdi ki, dünyanın bir çox ölkəsində taksi qiymətləri sutkanın müxtəlif zamanlarına, iqlim şəraitinə görə dəyişir: “Taksilərin rahat fəaliyyət göstərməsi üçün yol olmalıdır. Uyğun şərait yaradılmalıdır ki, taksi tıxacda qalmasın, yağış yağanda tunelləri su basmamalıdır ki, taksilər rahat işləyə bilsinlər. Fikrimcə, hazırkı qiymətlər qənaətbəxşdir, vətəndaş üçün əlçatandır, sadəcə, bəzi taksi şirkətləri müəyyən vəziyyətlərdən sui-istifadə edərək qiymətləri faizlə deyil, 3-4 dəfə qaldırırlar. Müvafiq qurumlar taksi şirkətləri qarşısında məsələ qaldırmalıdır.”

Nəqliyyat eksperti Yasin Mustafayev isə Qaynarın-

fo-ya açıqlamasında deyib ki, çətin hava şəraitində taksi qiymətlərini bu qədər qaldırmaq olmaz. Onun sözlərinə görə, artım qanunsuz deyil, amma insafsızlıqdır: “Sixlıq, çətinlik, tələbat artan kimi taksilərdə qiymətlər artır. İstər təyyarədə olsun, istər sürət qatarında, dünya təcrübəsində bu var. Tələbat artan kimi qiymət artır, adi vaxtlarda isə azalır. Bu düzgün deyil, amma şirkətlər də belə siyasət qurublar. Yeni dünyada qəbul edilmiş bir sistemdir. Taksi fəaliyyətində qiymət artımı hava şəraitinə görə dəyişir. Qiymət artımı sərnişinlərə çox ciddi təsir göstərir. Bir də görürsən iki, hətta 3 dəfəyə kimi qiymət qalxa bilər. Buna görə də insanlar əziyyət çəkir. Belə olan halda biz onlara qiyməti niyə qaldırırsınız deyə bilmərik. Bu gün taksi fəaliyyətində sabit qiymət yoxdur. Qiyməti bazar və rəqabət tənzimləyir. Rəqabətdə də bir çox seçiminiz var.”

Yasin Mustafayev əlavə edib ki, bu günlərdə hansı şirkət ucuz xidmət göstərsə, onlara müraciət etmək daha məqsədəuyğun olar.

□ Nigar HƏSƏNLİ, “Yeni Müsavat”

“Son zamanlar Almanıyanın Cənubi Qafqazda səyləri artıb. Almaniya Prezidenti Frank-Valter Ştaynmayerin bu yaxınlarda Ermənistanla və Azərbaycanla əlaqədar anlarla yadda qalan səfəri buna sübutdur. Ştaynmayerin İrəvana səfəri Avropa İttifaqının (Aİ) Ermənistanla əlaqələri gücləndirmək niyyətində olduğunu göstərir. İrəvanın Moskva ilə son “flörtləri” Brüsseli açıq-aşkar qorxudub və Ştaynmayerin səfəri Ermənistan hakimiyyətini Aİ-nin davamlı dəstəyinə əmin etmək məqsədi daşıyır”. Bu barədə Ayna.az saytı yazır.

Yazıda bildirilir ki, Ermənistanla dəstək verməkdə davam etmək üçün Almaniyaya Azərbaycana hücumlar etməlidir. Ştaynmayerin Qarabağa bağlı rəsmi Instagram səhifəsində separatçıların “bayrağı”nın fotosəkkili ilə müşayiət olunan qalmaqallı paylaşımı bununla izah olunur: “Bununla əlaqədar Almanıyanın səfiri Ralf Hörmann Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyinə çağırılıb və ona kəskin etiraz bildirilib.

Bundan sonra qalmaqallı yazı silinib və Almaniya Prezident Administrasiyası Azərbaycan tərəfindən üzr istəyib. “Bayrağın” görüntülənməsi texniki səhv adlandırılıb.

Bundan əvvəl Almaniyada

nin federal hökuməti tərəfindən maliyyələşdirilən “Deutsche Welle” beynəlxalq yayım şirkətinin platformasında tamaşaçılara Ermənistan-Azərbaycan münasibətinin mahiyyəti barədə təhrif olunmuş məlumatların təqdim edildiyi anti-Azərbaycan filmi nümayiş etdirilib. Hətta iş absurd həddinə çatıb: azərbaycanlı qaçqınların görüntüləri “Qarabağdan qovulmuş ermənilər” kimi yayılıb. Eyni zamanda etnik azərbaycanlıların Ermənistandan və Qarabağdan kütləvi şəkildə qovulması barədə bir kəlmə də yoxdur.

Bütün bu hərəkətlər Ştaynmayerin regiona səfərinin məqsədinin Cənubi Qafqazda uzunmüddətli sabitliyi və sülhü dəstəkləmək olduğu və bu səfəri ilə Azərbaycan və Ermənistan arasında sülh prosesinə dəstək signalı vermək istədiyi barədə bəyanatlarının məntiqinə sığmır.

Ştaynmayer Bakıda olarkən Berlinin Qarabağın Azərbaycan ərazisi olduğunu bildiyini və tanıdığını açıq şəkildə bildirə də, aprelin 13-də Almanıyanın Birinci Dövlət Telekanalında “Weltspiegel” televiziya proqramının bir hissəsi ola-

Almaniyadan üçüncü ciddi təxribat

Bakıda “Qarabağ Azərbaycandır” söylə, Berlində əksini...

raq “Armenien: Ringen um Identität und Hoffen auf Frieden” (“Ermənistan: İdentifikasiya uğrunda mübarizə və sülh ümidi”) başlıqlı reportajın yayımlanması müəyyən düşüncələrə gətirir.

Ayna.az qeyd edir ki, materialda “Dağlıq Qarabağ formal olaraq Azərbaycanın tərkib hissəsidir, lakin ermənilər burada uzun müddət

yaşayıb və illərdir müstəqillik uğrunda mübarizə aparırlar” kimi cəfəng fikirlər yer alır: “Daha sonra qeyd edilir ki, “iki il əvvəl Azərbaycan Qarabağı nəzarətə götürüb və yüz minlərlə erməni qaçmağa məcbur olub”. Materialda təcavüz nəticəsində Ermənistanda və Qarabağda yaşayan etnik azərbaycanlıların öz doğma yurdlarından didərgin salındığı qeyd olunmur.

Gördüyümüz kimi, verilmiş mətnində “Dağlıq Qarabağ formal olaraq Azərbaycanın tərkib hissəsidir”, “Qarabağ erməniləri müstəqillik uğrunda vuruşdular”, “Azərbaycan Qarabağ üzərində nəzarəti bərqərar etdi” kimi ermənipərəst mövqe özünü büruzə verir. Azərbaycana

qarşı hərbi təcavüz, etnik azərbaycanlıların qovulması, Xocalı soyqırımı haqqında bir kəlmə də olsun yoxdur. Obyektivlik naminə hesabat müəllifləri Azərbaycanın mövqeyini səsləndirə bilmədilər, lakin onlar Qarabağı tərk etməyə məcbur olan “yüz minlərlə” erməniyə yalnız rəğbət nümayiş etdirdilər.

Bu, artıq son vaxtlar Azərbaycana qarşı üçüncü təxribatdır. Ştaynmayerin Bakıya səfəri zamanı Berlinin Qarabağın Azərbaycanın ərazisi olduğunu bildiyini və tanıdığını deməsi Almanıya hakimiyyətinin addımları ilə ziddiyyət təşkil edir. Aydındır ki, Almanıyanın “Azərbaycanla Ermənistan arasında sülh prosesini dəstəkləmək” cəhdləri qərəzli və neytrallıqdan uzaqdır. Razılaşın ki, üç təxribat hadisəsi artıq təsadüfi ola bilməz...”

□ “Yeni Məşavət”

“Əgər o doqquz nəfər...”

Əliməmməd Nuriyev: “Bu həm siyasi sarkazm, həm də çox ciddi hüquqi-siyasi məsələdir”

Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyanın son günlərdə verdiyi açıqlamalar diqqətləri cəkməkdədir. Xüsusilə onun ölkə konstitusiyasında Azərbaycana qarşı yer alan ərazi iddiaları ilə bağlı dedikləri daha çox gündəm olub. O, ölkə parlamentindəki son çıxışında Bakının Ermənistan Konstitusiyasına dəyişiklik edilməsi tələbi üzərində xüsusi dayanıb.

Məlumat üçün bildirik ki, Ermənistan Konstitusiyası ölkənin istiqlalıyyət bəyannaməsinə istinad edir. Bəyannamədə isə vurğulanır ki, Ermənistan Respublikasının yaranması həm də keçmiş Dağlıq Qarabağ muxtar vilayətinin milli şurası deyilən separatçıların birləşdiyi saxta qurumun qərarına əsaslanır və bəyannamədə Azərbaycana məxsus ərazinin adı çəkilir.

Onu da qeyd edək ki, bundan öncəki açıqlamasında Nikol bir daha hiylə işlətməyə cəhd etmişdi. O, bu məsuliyyəti Ermənistan Konstitusiyası Məhkəməsinin üzərinə qoymuşdu. Bu məhkəmə də sədr daxil olmaqla, 9 üzvdən ibarətdir. Paşinyan

dolayısı ilə ərazi iddialarının ölkə konstitusiyasından çıxarılması məsələsinin həmin hakimlərin verəcəyi qərardan asılı olduğunu vurğulayıb.

Konstitusiyaya Araşdırmaçıları Fondunun rəhbəri Əliməmməd Nuriyev “Yeni Məşavət”a bildirdi ki, bu həm siyasi sarkazm, həm də çox ciddi hüquqi-siyasi məsələdir: “Ermənistan Konstitusiyasında Azərbaycanla qarşı ərazi iddiaları olduğu halda indiki durumda sülh sazişinin im-

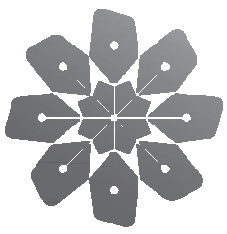
zalanması mümkünsüz görünür. Bu gün Ermənistan Konstitusiyası Azərbaycanla sülh müqaviləsinin imzalanmasına konflikt yaradan bir hüquqi sənəddir. Paşinyan hökuməti isə bu məsələnin hüquqi həllini siyasi iradə ilə birləşdirə bilmədiyinə görə məsuliyyəti Konstitusiyaya Məhkəməsinə yönəldir. Məsələyə bir qədər detallı yanaşsaq. Erməni baş nazir etiraf edir ki, sülh sazişinin imzalanmasına maneə yaradan Ermənistan Konsti-

tusiyasının bəzi müddəalarıdır. Bura Qarabağın Ermənistanla aid olması kimi müddəalar və digər hüquqi kolliziyalar daxildir. Amma Paşinyan bu hüquqi kolliziyanın şərhini vermək əvəzinə, bu məsuliyyəti Konstitusiyaya Məhkəməsinin üzərinə qoyur. Bu məhkəmə isə 9 üzvdən ibarətdir. Əgər bu 9 nəfər və ya səs çoxluğu Azərbaycanın irəli sürdüyü tələbi qəbul edib qərar versə, o zaman sülh sazişinin qarşısında duran maneə

aradan qalxar. Burada Paşinyan üçün müəyyən siyasi risklər var. Konstitusiyaya Məhkəməsinin qərarları Paşinyanın təsir imkanlarından uzaq görünərsə də, onun təzyiq imkanları elə də məhdu deyil. Belə bir dəyişiklik onu daxilə ciddi tənqid hədəfinə çevirə bilər və ölkədə müəyyən problemlərin yaranması da mümkündür. Paşinyan isə belə bir təəsürat yaratmağa çalışır. Eyni zamanda “Qarabağın Ermənistanla aid olması”nı siyasi dəyər kimi qorumağa çalışan siyasi çevrələrin - Rusiya və qərbi meyilli dairelər bunu baş nazirin xəyanəti kimi təqdim edə biləcəkləri riskindən Paşinyan çekinir. Paşinyan ola bilər ki, beynəlxalq dəstəyi arxasında hiss etdiyi güclü bir zamanında bu kartdan “kozır” kimi istifadə etmək niyyətində olsun. Azərbaycanın mövqeyində tam haqlı olduğunu hər kəs bilir. Rəsmi Bakı sülh sazişinin hüquqi əsaslarının sağlam olmasını istəyir. Qarabağın statusu ilə bağlı Ermənistan Konstitusiyasında hər hansı bir gizli müddəə varsa, bu sabahkı sazişi mənasız edir. Çünki istənilən vaxt bu sazişin konstitusiyaya zidd olması və etibarsızlığı barədə qərar qəbul edilə bilər. Nəticədə sazişdən irəli gələn heç bir öhdəliyi yerinə yetirməzlər. Belə bir təhlükəni Azərbaycan görür. Ölkə başçısı də-

fərlərlə qeyd edib ki, sülh sazişinin imzalanmasının əsas şərtlərindən biri də Ermənistan Konstitusiyasına dəyişiklik edilməsidir. Orada bilirsiniz ki, müstəqillik aktına istinad var. Orada da keçmiş Dağlıq Qarabağın Ermənistanla birləşdirilməsi müddəası var. Bu da açıq-aşkar ölkəmizə qarşı ərazi iddialarının orada yer alması deməkdir. Bir sözlə, Ermənistan Konstitusiyası sülh sazişinin imzalanması şanslarını bloklayır. Azərbaycan deyir ki, əgər sülh istəyirsinizsə, o zaman konstitusiyanızda bizə qarşı yer alan müharibə potensialını oradan çıxarın. Bu problemi həll etmək üçün Azərbaycana cəmi 9 erməninin, yəni 9 hakimin hüquqi və vicdani mövqeyi yetir. Amma əsas olan odur ki, bu 9 nəfərin qərar qəbul etməsi üçün Paşinyan həmin siyasi iradəyə malikdirmi? Yoxsa bu dəfə də məsuliyyəti başqasının üzərinə atmaqla siyasi manevr etməklə kifayətlənəcək? Bu problemləri həll etmək üçün kifayət qədər hüquqi imkanlarımız var. Sadəcə, burada siyasi iradə çatmır. Bu siyasi iradəni erməni baş nazir nə zaman tətbiq etməyə başlayacaq, o zaman sülh müqaviləsinin imzalanması ilə bağlı olan problemlər öz həllini tapa bilərlər”.

□ Cavanşir ABBASLI, “Yeni Məşavət”

**Azərbaycan
Respublikasının
Medianın İnkişafı
Agentliyi**

Dini və milli tolerantlıq, millətlərarası münasibətlərin inkişaf etdirilməsi

Son dövrlər cəmiyyətdə maddiyyatın mənəviyyat üzərində üstünlük qazanması, milli-mənəvi, dini dəyərlərin dəyişməsi, xüsusilə elmə, təhsilə, ziyalıya olan hörmətin azalması ciddi narahatlıq doğurur. Bu tendensiya sosial şəbəkələrdə və ictimai müzakirələrdə də geniş əks-səda doğurur. Xüsusilə də “Şərurlu İsfəndiyar” kimi tanınan iş adamının son açıqlamalarından sonra bu mövzu daha da qabarıb. Onun cəmiyyətin dəyərlər sistemə zidd çıxışları, özünün savadsız olmasını xüsusi vurğulayaraq qarşısında ali təhsilləri işlətməsi ilə öyünməsi, sonra da buna əks-fikir olaraq “əlimdə olsa məscidləri söküb məktəb tikərim” deməsi cəmiyyətin bir çox təbəqəsində narazılıq yaradıb və gənclərə mənfi nüsxə olduğu qeyd edilib. Narahatlıq doğuran məqam isə onun fikirlərinə qahmar çıxanların da az olmaması idi...

Dinlə təhsilin tərəziyə qoyulması, müqayisə olunması nə dərəcədə doğrudur? Milli-mənəvi dəyərlərimiz niyə bu şəkildə müzakirələrə çıxarılır?

İlahiyyatçı, dosent Elvüsal Məmmədov mövzu ilə bağlı “Yeni Müsavat”-a fikrini bölüşüb: “Son günlərdə elm adamlarına, inancılı şəxslərə, məscidlərə irişən ədalətli rəşxənd edən birinin de-

dikləri gündəmi zəbt edib. Açıq, mən bu naxos münasibəti ərsəyə gətirən “zəka”dan, “səviyyə”dən danışmaq istəmirəm, hər şey gün kimi aydındır, atalar demişkən, “Görünən dağa nə bələdçil?”

Ziyalılar da, inancılılar da bu sayaq münasibətə görə narahat olmasınlar. Cəmiyyətdə ağzının danışığını bil-məyənələr həmişə olub, indi də var, gələcəkdə də olacaq. Əv-

vəllər ziyalı, təhsilli, bilikli, inancılı kimsələr hörmətli şəxslər hesab olunurdu, çünki insanın dəyəri elmlə, biliklə, əxlaqla, inancılı, mənəviyyatlı ölçülürdü, elm, bilik, ziyalı, mənəviyyatlı olmaq, inancılı - bütün bunlar cəmiyyəti cəmiyyət edən, fərdi şəxsiyyət pilləsinə qaldıran dəyərlər sayılırdı. İndi isə təkəcə pul bütün bunları əvəz edib. Bizdə pulu, vəzifəsi olana hörmət edirlər, başda oturdurlar, məclislərdə, tədbirlərdə qabağına qaçırlar, ətrafına toplaşırlar, dediyi adi və bəsit sözləri hikmətli söz kimi qəbul edib al-qışlayırlar. Bəli, belə adamlar

dəyərlə adamlardır. Təəssüf ki, bizdə dəyər mənəvi məzmununu itirərək əmtəələşib, pullu adamlara yapışdırılan yarıqlı halına gəlib. Odu ki, pullu müğənnilərin, həkimlərin, məmurların, direktorların sözü hər yerdə: real həyatda, televiziyalarda keçir, maaşı az olan ziyalı, alim, müəllim boynubükük formada, alçaq səslə, qorxa-qorxa fikir bildirməyə çalışır, amma onun qısqı səsi pullu müğənninin, həkimin, məmurun toxluğunun yarıqlı gur səsinin fonunda itib-batır, eşidilmir.

Görəsən, bizdə alimə, müəllimə, inancılıya, Allahın

Elvüsal Məmmədov

diada senzura, məhdudiyyət, xəlbirləmə yoxdur. Məhz senzurasızlıq və qeydsiz-şərtsiz ifadə imkanları şərait yaradır ki, hər kəs: ağıllı da - ağılsız da, savadlı da - savadsız da, tərbiyəli də - tərbiyəsiz də, səviyyəli də - səviyyəsiz də yazıb-pozsun, şərh versin, münasibət bildirsən, düşüncələrini ifadə etsin”.

İlahiyyatçı əlavə edib ki, cəmiyyətimizdə peşəkarlara göstərilən biganə münasibət üzündən qeyri-peşəkarlar hər yerdə peşəkarlardan daha çox gözə dəyir: “İslam, geniş coğrafiya, o cümlədən Azərbaycan üçün, Azərbaycan tarixi, mədəniyyəti, ədəbiyyatı, memarlığı, incəsənət və məişəti üçün özünü isbatlamış, bununla da doğrulamışdır. O, hansısa fərdin uydurduğu hökmlər yığını deyil ki, hikkəli həmlələrdən, acıqlı hücumlardan, saxta izahlardan, xəbiscəsinə yozumlardan, tərbiyəsizlərə xas böhtan və iftirlərdən sonra zəifləsin, gücünü itirsin. Əksinə, belə vəziyyətlərdə həqiqi möminlər dinlərinə sahib çıxır, dəyərlərini müdafiə edir, inanca qalxan olur, Allahın, Peyğəmbərin, Quranın, məscidin yanında dayanırlar. İslam tarixən iftiraçıları, saxtakarlara, tərbiyəsizlərə, cılızlara, xırdalara qalib gəlib, gələcəkdir də”.

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyinin maliyyəsi əsasında nəşr olunur. Yazını hazırladı: Afaq MİRAYIQ

Neft Fondunun aktivləri 63 milyard dollara yaxınlaşıb

ARDNF-nin vəsaitinin idarə olunmasından əldə edilən gəlir 232,0 mln. manatdır

Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Fondu (ARDNF) bildirir ki, 2025-ci il mart ayının 31-nə ARDNF-nin aktivləri 2024-cü ilin sonuna (60 031,4 milyon ABŞ dolları) nisbətən 4,5% artaraq 62 740,2 milyon ABŞ dolları təşkil edib.

2025-ci ilin yanvar-mart ayları ərzində ARDNF-nin büdcə gəlirləri 3 249,2 milyon manat, büdcə xərcləri isə 3 643,3 milyon manat təşkil edib.

2025-ci ilin yanvar-mart ayları ərzində ARDNF-nin neft və qaz sazişlərinin həyata keçirilməsi ilə bağlı gəlirləri 3 017,2 milyon manat, o cümlədən, mənfəət neftinin və qazın satışından 2 251,9 milyon manat, bonus ödənişləri və tran-

zit gəlirləri 765,3 milyon manat təşkil edib. Qeyd edək ki, sözügedən dövr ərzində ARDNF-yə AÇG yatağından 2

001,6 milyon manat, Şahdəniz yatağından isə 181,9 milyon manat məbləğində vəsait daxil olub.

Fondun vəsaitinin idarə olunmasından əldə edilən gəlir 232,0 mln manat olub. Valyuta məzənnələrinin dəyiş-

məsindən yaranan fərqlə bağlı ARDNF-nin büdcədənəkar gəliri hesabat dövrü üzrə 4 999,0 milyon manat təşkil etmişdir. Hesabat dövrü ərzində ARDNF-nin 2025-ci il büdcəsinin icrası çərçivəsində 3 620,3 milyon manat vəsait dövlət büdcəsinə transfert edilib. 2025-ci ilin yanvar-mart aylarında “2019-2023-cü illər üçün Azərbaycan Respublikasında ali təhsil sisteminin beynəlxalq rəqabətliyi artırılması üzrə Dövlət Proqramı”nın maliyyələşməsinə 1,1 milyon manat, “Gənclərin xarici ölkələrin nüfuzlu ali təhsil müəssisələrində təhsil almalarına dair 2022-2028-ci illər üçün Dövlət Proqramı”nın maliyyələşməsinə isə 14,9 milyon manat yönəldilib. Sözügedən dövrdə, ARDNF-nin idarə edilməsi ilə bağlı xərcləri 7,0 milyon manat təşkil edib.

Məlumat üçün qeyd edək ki, ARDNF tərəfindən 2025-ci ilin yanvar-mart ayları ərzində Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının iştirakı ilə həyata keçirilən hərraclarda 2 420,6 milyon ABŞ dolları məbləğində vəsait satılıb.

2025-ci ilin birinci rübündə ARDNF-nin aktivlərində müşahidə olunan artım əsasən vəsaitlərin idarə edilməsindən əldə edilən gəlirlər və büdcədənəkar gəlirlər hesabına formalaşıb.

Sözügedən rübdə inflyasiyanın tədricən zəifləməsi və digər müsbət makroiqtisadi göstəricilər sabit gəlirli qiymətli kağızlar bazarında gəlirlilik tələblərinin azalmasına səbəb olub ki, bu da öz növbəsində fondun borc öhdəlikləri altportfelində müsbət qiymət dəyişikliyi ilə müşayiət olunub.

Son dövrlərdə dünyada gedən gərgin iqtisadi münasibətlər fonunda beynəlxalq ticarətdə tətbiq olunan sərt tənzimləmələr səhmlərin bazarında qeyri-müəyyənlik yaratmaqla ilin əvvəlindən müşahidə olunan qiymət artımı tendensiyasının tədricən öz yerini yenidən qiymətləndirmə itkilərinə verməsinə səbəb olub. Belə ki, rübün sonuna doğru global bazarlarda geriləmələr əsasən ABŞ səhmi indeksləri hesabına olsa da, son ayda Avropa səhmlərində də neqativ tendensiya müşahidə olunub.

2024-cü ildən etibarən qızıl qiymətlərində müşahidə olunan artım tendensiyası 2025-ci ilin ilk rübündə də davam edib. Belə ki, geosiyasi gərginliklər fonunda qızıl qiymətləri cari ildə yenidən tarixi rekord səviyyəsinə çatıb. Bu əsasda hesabat dövrü ərzində ARDNF-nin qızıl altportfelində əhəmiyyətli büdcədənəkar gəlir formalaşıb.

□ “Yeni Müsavat”

Bu ilin yanvar-mart aylarında Azərbaycanda 3 min 408 baş donuz mövcud olub. Rəsmi məlumatlara görə, əvvəlki ilin eyni dövrü ilə müqayisədə donuzlar 31,4% və ya 1 557 baş azalıb. Açıqlanan məlumatlardan belə görünür ki, donuzların sayı Naxçıvan şəhəri ilə, Şərur, Abşeron, Kürdəmir və Biləsuvar rayonlarında 100% azalıb. Şəhər və rayonların əksəriyyətində donuzların sayı azalıb. Artım isə ancaq Kəlbəcər, Oğuz və İsmayıl rayonlarında qeydə alınıb.

Bakıda donuzların sayı 1404-dən 616-ya düşüb. Bu heyvanlar əsasən şəhərin Sabunçu rayonundadır. Məlumat üçün onu da bildirək ki, son 21 il ərzində Azərbaycanda donuzların sayı 7 dəfəyə yaxın azalıb. 21 il əvvəl - 2004-cü ildə ölkədə 22 min 932 baş donuz olub.

Vikipediya məlumatlarından belə bəlli olur ki, Azərbaycanda donuzçuluq geniş yayılmış heyvandarlıq növlərindən biri olub. Son dövrlərdə hətta donuz təsərrüfatlarının sayı artıb. Ölkədə saxlanılan donuzlar əsasən ağ Ukrayna donuz cinsindən olub. O da bildirilir ki, Azərbaycanda bəslənən donuzların etindən kolbasa istehsalında istifadə olunur. Donuz ətinin satışı da həyata keçirilir, lakin tələbat çox deyil. Azərbaycanda donuzların sayının azalmasına səbəb bu heyvanların ətinə və yağına ("sala") tələbin zəif olmasıdır. Ölkəmizdə donuz ətinə əsasən xristian dininə mənsub olan xalqların nümayəndələri istehlak edir.

Qoyunçuluğun böhranda olmasının səbəbləri bəllidir. Yem bahadır, otlaq yerləri azadır. Bəs əti müsəlmana haram buyrulmuş donuzçuluğun biznes sahəsi kimi geriləməsinə səbəb nədir? Dövlət donuzçuluğun inkişafında maraqlı ola bilərmi?

İqtisad elmləri üzrə fəlsəfə doktoru Xaliq Məmmədov "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bildirib ki, dini nöqtəyi-nəzərdən azərbaycanlıların ərzaq balansında donuz ətinin istehlakı çox aşağıdır: "SSRİ dönməmişdə də bu belə idi. Əsasən hərbi hissələrdə çox istifadə olunurdu. Ona görə də müəyyən bölgələrdə bu təsərrüfatı saxlayırdılar. İsmayıl-

da, Bakının kəndlərində belə fermalar var idi. Lakin burada da yerli əhali donuz ətinə istehlak etmirdi, sadəcə olaraq, kolbasa və sosiska istehsalında istifadə olunurdu. Buna görə də Azərbaycanda donuzçuluğun inkişafı ilə bağlı perspektiv görmürəm. Çünki istehlakda payı azdır. Ət məhsulları istehsalında şpik (donuz piyi) lazım olur ki, onu da Azərbaycana Polşadan, Belarusdan, Ukraynadan idxal edirlər. Dövlət, aidiyyəti qurumlar qoyunçuluğun inkişafına çox önəm versələr, yaxşı olardı. Azərbaycanlıların ət istehlakında qoyun ətinin xüsusi çəkisi çoxdur. Təəssüf edirəm ki, son 10 ildən artıq dövrdə 1 milyon baş qoyun azalıb. Ona görə də qiymətlər yüksəlib. Tələbat çoxdur, təklif azdır.

İşğaldan azad olunan torpaqlar kənd təsərrüfatının inkişafı üçün məqsəduyğundur. Aran yerlərində əkinə verilən otlaq sahələrinin bir hissəsini geri qaytarmaq olar. Yarımqapalı qoyunçuluq təsərrüfatı yaratmaq olar. Heyvanlar yazda-yayda dağlıq ərazilərdə otlaşırlar, payızda-qışda isə qapalı şəraitdə saxlanırlar. Dünyanın hər yerində, Avstraliya və Yeni Zelandiyada da bu təcürbə var. Bizim qoyun cinsləri dünyada bir nömrədir, əla növdür. Niyə onu çoxaldıb, ixrac potensialını artırmayacaq?

Donuzçuluq təsərrüfatının isə istehlak az olduğu üçün inkişaf perspektivi yoxdur. Eyni zamanda fermerlərə donuz saxlamaq çətin başa gəlir. Donuzu meşəyə, sahəyə buraxmaq mümkün deyil, qapalı olmalıdır. Bu isə yem baxımından xeyli çətinlik yaradır".

Naxçıvan MR-in keçmiş kənd təsərrüfatı naziri, aqrar sahə üzrə ekspert Rəcəb

Donuzçuluq biznesinin çöküşü

Qoyunçuluğun böhranda olmasının səbəbləri bəllidir, bəs donuzçuluğun geriləməsinə səbəb nədir?

Orucov "Yeni Müsavat"a açıqlamasında deyib ki, Azərbaycan mətbəxində donuz ətinə çox az istifadə olunur: "Müəyyən restoran şəbəkələrində, iasə obyektlərində təkliflər olunur. Ümumilikdə isə o qədər də aktual məsələ deyil. Çünki respublikamızda kifayət qədər iri və xırda buynuzlu mal-qaranın yetişdirilməsi və intensiv təsərrüfatın inkişafı üçün olduqca əlverişli şərait var. İstehlak bazarımızın ət məhsullarına olan tələbatında donuz ətinin müəyyən dairələrdə müzakirəsi məqsəduyğun

deyil. Biznes istiqamətində Azərbaycanda donuzçuluğun inkişafına ehtiyac görmürəm. Həmişə millətin, xalqların ən incə yeri dini etiqad məsələləridir. Ona görə də mənə elə gəlir ki, bu ictimai qınaqla qarşılanabilir. Lakin Azərbaycan tolerant ölkədir, burada müxtəlif xalqların nümayəndələri yaşayır. Onların kiçik təsərrüfatında donuzun saxlanması normaldır. Donuz əti tez həzm olunur. Əksər Avropa ölkələrinin mətbəxinin əsas yeməklərindən biridir. Bizdə isə vəziyyət fərqlidir. Hətta çöl şəraitində yaşayan

vəhşi qabanları belə ovlamırlar".

Şabran rayonunda illərdir donuz saxlayan fermer Elnur Həsənov bildirir ki, bu sahəyə maraq olsa da, çox adam cəsarət edib başlamır. Səbəb isə sadədir - gəlir azdır, çıxar xeyli çətindir: "Donuz saxlayırsan, amma harada satacaqsan? Bazarda müştəri azdır. Çünki donuz əti ölkədə geniş istehlak olunmur. Əsas alıcılar rüsdilli əhali, bəzi restoranlar və xaricilərlə məhdudlaşır".

Elnurun sözlərinə görə, bəzən heyvanı böyüdür, am-

ma satış üçün uzun müddət gözləməli olur: "Donuzçuluğun inkişaf etməməsinin səbəbləri arasında dini baxış da önəmli yer tutur. Əhalinin böyük əksəriyyəti müsəlman olduğu üçün donuz ətinə qarşı ictimai münasibət soyuqdur. Bu isə təsərrüfat sahiblərini həm sosial, həm də iqtisadi baxımdan sıxışdırır. Donuzçuluqla bağlı mövcud qanunvericilikdə qadağa yoxdur, amma ictimai rəyin təsiri bu sahəyə sərmayə qoyuluşunu da ləngidir".

■ Sahənə RƏHİMLİ, "Yeni Müsavat"

Azərbaycanda tikinti şirkətləri sürətlə müflisləşir

Sahibkarlar hesab edirlər ki, müvafiq qanunvericilik bazasının təkmilləşdirilməsinə ehtiyac var

Tikinti gedən ərazidə sakinlərin köçürülməsi ilə bağlı qanunvericilik bazasının təkmilləşdirilməsi təklif olunur.

Azərbaycan Sahibkarlar Konfederasiyasının İnşaat və tikinti materialları istehsalı müəssisələri ilə iş komissiyasının iclası keçirilib.

İqtisadiyyat.az xəbər verir ki, iclasda vətəndaşların əmlak hüquqları, tikintidə təhlükəsizlik məsələləri, aparılan yoxlamalar müzakirə olunub. Çoxmərtəbəli yaşayış binalarının tikintisi ilə məşğul olan şirkətlərlə vətəndaşlar arasında yaranan mübahisəli məsələlər və çıxış yolları ətrafında geniş fikir mübadiləsi aparılıb.

İclasda "Yasamal Melissa Park"-da baş verən hadisə ilə bağlı video nümayiş olunub. Tikinti şirkətləri bu hadisənin səbəbləri və çıxış yolları haqqında fikir və rəylərini bölüşüblər. Komissiya üzvləri bildiriblər ki, konkret bu hadisədə tikinti şirkətinin atdığı addım etik və praktik deyil. Pay-

taxtda gedən tikinti prosesləri zamanı müəyyən ərazidə sakinlərin 70-80 faizi köçürüldüyü halda, bir neçə sakinin razılaşmaq istəməsi ciddi problemlər yaradır.

Sahibkarlar hesab edirlər ki, bununla bağlı müvafiq qanunvericilik bazasının təkmilləşdirilməsi və uyğun prosedurların müəyyən edilməsinə böyük ehtiyac var. Yalnız bu halda vətəndaş və sahibkar üz-üzə qalmayacaq, tikinti

prosesində çəkilən əlavə xərclər, xüsusən də işlər başlamasa da sahibkarın ödədiyi kirayə haqları, götürdüyü kreditlər üzrə faizlər nəticədə daşınmaz əmlak bazarında formalaşan maya dəyərin artmasına səbəb olur. Hətta bir neçə analoji halda tikinti şirkətləri müflisləşmə ilə üzləşiblər. Ona görə də tikinti şirkətləri müəyyən qiymətləndirmə əmsallarının hazırlanmasını və köç-

rülmə proseslərinin də buna uyğun həyata keçirilməsini təklif edirlər.

Komissiyanın sədri Şahin Məmmədov səsləndirilən təkliflərin sənəd halında işlənərək müvafiq dövlət qurumlarına təqdim edilməsi barədə açıqlama verib. Sonra tikintidə təhlükəsizlik qaydaları ilə bağlı standartların tətbiqi məsələsinə toxunulub və komissiya üzvlərinə bu qaydalardan irəli gələn məsələlərə ciddi yanaşmaq tövsiyə edilib. Ş.Məmmədov bildirib ki, bədbəxt hadisələrin baş verdiyi iqtisadi sektorların önündə məhz tikinti sektoru gəldiyindən hər bir şirkət təhlükəsizlik riski üzrə ümumi dəyərləndirmə həyata keçirməlidir.

İclasda bəzi yoxlayıcı qurumların özəl şirkətlərdə aparıldığı yoxlamalara da diqqət yetirilib. Xüsusən də avadanlıqların yoxlanılması, şirkətlərə məxsus yük maşınlarının hərəkəti zamanı qanunsuzluq hallarının olduğu bildirib. İclas gündəlikdə qoyulan məsələlər üzrə real təkliflərin sistemləşdirilməsi ilə işi başa çatdırıb.

■ "Yeni Müsavat"

Bakının daha iki rayonunda qəzalılı binalar söküləcək

Bakının daha iki rayonu üzrə istismar müddəti bitmiş qəzalılı binaların söküntü işlərinə başlanılır. İqtisadiyyat.az-ın əldə etdiyi məlumata görə, söküntü işləri bu dəfə Sabunçu və Suraxanı rayonları üzrə həyata keçiriləcək.

Məlumata görə, Sabunçu rayonunda söküntü işləri Babək küçəsi, ev 23, Frunze küçəsi, ev 16, 6-cı Mədən küçəsi, ev 38, Məmmədəliyev küçəsi, ev 32, Suraxanı rayonunda isə Xanlar Ələkbərov küçəsi, ev 87 ünvanında yerləşən istismar müddəti bitmiş qəzalılı binaları əhatə edəcək.

Artıq Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsinin tabeliyindəki Ərazi Tikinti-Planlaşdırma Mərkəzi söküntü işlərinin təşkilinin layihə-smeta sənədlərinin hazırlanması ilə bağlı hazırlıqlara başlayıb. Qeyd edək ki, daha əvvəl Binəqədi rayonunun Ağə Nəmetulla küçəsi, ev 13 ünvanında və Dəmiryol küçəsi, ev 19 ünvanında və Xətai rayonunun Oksigen küçəsi, ev 1 ünvanında və Marat Əmirxanov küçəsi, ev 14 ünvanında yerləşən istismar müddəti bitmiş qəzalılı binaların söküntüsü ilə bağlı hazırlıqlara başlanılıb.

ÜSAVAT

Son səhifə

N 65 (8675) 18 aprel 2025

Duzlu yemək depressiya yaradırmış

Duz depressiya və anksiyete riskini 40 faiz artırır. Milli.Az xəbər verir ki, duzlu yeməklər depressiya və anksiyete riskini əhəmiyyətli dərəcədə artırır. Çinin Sincan Tibb Universitetinin alimləri tərəfindən aparılan araşdırma nəticəsində məlum olub ki, yeməklərinə normadan artıq duz əlavə edən şəxslərdə yuxarıdakı psixoloji problemlərə tutulma ehtimalı duz istifadə etməyən və ya nadir hallarda istifadə edən insanlarla müqayisədə 40 faiz çoxdur.

439 min 412 britaniyalı yetişkin üzərində aparılan araşdırmada 9.516 nəfərə depressiya, 11.796 nəfərə isə anksiyete diaqnozu qoyulub.

Araşdırma duzun yalnız fiziki sağlamlıq deyil, ruh sağlamlığına da zərərli təsir göstərdiyini ortaya qoyur. Bu barədə məlumat "Affective Disorders" elmi jurnalında dərc edilib.

Mütəxəssislər bildiriblər ki, duzun bu təsiri onun bioloji yaşlanmanı sürətləndirməsi, serotonin və dopamin kimi əhval-ruhiyyəyə təsir edən hormonlara mənfi təsiri ilə əlaqələndirilə bilər.

Yerdən 120 işıq ili uzaqlıqda həyat izləri tapıldı

Kembridge Universitetinin alimləri Günəş sistemindən kənarda həyat əlamətləri aşkar ediblər. Oxu.Az xəbər verir ki, araşdırmaların nəticələri "Astrophysical Journal"da dərc olunub. Ceyms Uebb Kosmik Teleskopunun məlumatlarından istifadə edərək, astronomlar dimetil sulfid (DMS) və dimetil disulfidin (DMDS) kimyəvi izlərini - həyatın mövcudluğunu göstərən molekulları müəyyən ediblər. Yer üzündə bu molekullar yalnız canlı orqanizmlərdə - ilk növbədə mikroblarda yaranır.

Molekullar Şir bürcündə uzaqlıqda yerləşən "K2-18b" Yerdən təxminən 124 işıq ili ekzoplanetinin atmosferində

aşkar edilib. "K2-18b" Yerdən ölçüsünə görə 2.6 dəfə böyük, kütləsinə 8.6 dəfə ağırdır və ekspertlər onun okeanla örtülü olduğunu təxmin edirlər. Planetin temperaturu Yerin temperaturuna yaxındır, lakin "K2-18b" o qədər sürətlə fırlanır ki, orada bir il cəmi 33 gün davam edir.

"Bu planet haqqında bildiyimiz hər şeyi nəzərə alsaq, əlimizdəki məlumatlara ən uyğun olan ssenari həyatla dolu okeanı olan hisey (hidrogenli okean) dünyasıdır", - deyərək tədqiqatı rəhbərlik edən professor Nikku Madhusudhan bildirib.

Antibiotiklər uşaqları öldürür

Antibiotik səbəbindən 2022-ci ildə 3 milyondan çox uşaq ölüb. Milli.Az xəbər verir ki, araşdırmanı Avstraliyadakı Mardoç Uşaq Araşdırmaları İnstitutu və Clinton Sağlamlığa Cəmiyyəti aparıb. Elmi işin əsas müəllifləri Yanxonq Jessika Hu və Herb Harwell olub. Onlar xüsusilə Afrika və Cənub-Sərqi Asiyada uşaqların daha çox risk altında olduğunu bildiriblər.

Məlumatlar Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı, Dünya Bankı və digər qurumlardan toplanıb. Son üç ildə antibiotiklərə davamlı uşaq infeksiyalarının 10 dəfə artdığı qeyd olunub. Araşdırmanın nəticələri Vyana-da keçirilən elmi konqresdə təqdim edilib. Təqdimat zamanı professor Harwell məsələni global böhran adlandırıb. O bildirib ki, bu problem bütün dünyaya təsir edir.

"Biz araşdırma ilə göstərmək istədik ki, antibiotik müqavimətli uşaqlar üçün daha ağır nəticələr yaranır. 2022-ci ildə bu səbəbdən təxminən 3 milyon uşaq həyatını itirib", - deyərək vurğulayıb.

Bunları bilirsinizmi?

- * İnsanların omba sümüyü betondan daha möhkəmdir.
- * Ağcaqanad əleyhinə spreylər əslində onların insanlara yaxınlaşmasını əngəlləmir. Sadəcə olaraq, ağcaqanadların hissiyatını bağlayır və bir növ insanları gizləyir.
- * "Süd yolu" qalaktikasında 400 milyarddan çox ulduz olduğu düşünülür.
- * Bir insan gündə ən az 500 litr oksigen istifadə edir.
- * Hər gün 275 milyona yaxın yeni ulduz yaranır.
- * Gözlərin hər biri 130 milyondan çox görmə sinir hüceyrəsindən ibarətdir. Hər hüceyrənin içində isə 100 trilyon atom var. Bu rəqəmlər isə ümumilikdə dünyadakı bütün ulduzların sayından daha çoxdur.
- * Hazırda dəniz aləmində 180-nə yaxın balıq növü işıq görmədən yaşayır.
- * Əgər bir sözü xatırlamaqda çətinlik çəksəniz, yumurğunuzu sıxın. O zaman beyinin fəaliyyəti daha da artır və yaddaşı işə salmağa kömək edir.
- * 600 kiloqramlıq bir balının ürək damarının içinə bir insan yerləşə bilər.
- * Bir insan yaşadığı müddətdə ortalama 23 min dəfə göz qırpır, 100 min dəfə ürəyi döyünər, 23 min dəfə nəfəs alır, qaraciyərləri ilə 1500 litr qan süzülər, mədəsi ilə 2 litr asit turşusu istehsal edər.

Ürəyiniz tez-tez belə yeməklər istəyirsə... - bu xəstəliklərin xəbərçisidir

Mütəxəssislər bildirirlər ki, gün ərzində tez-tez yatmaq istəyi, ya da səbəbsiz yərə çox su içmək istəyi kimi hallar görüldüyü qədər zərərsiz olmaya bilər. Məsələn, duzlu yeməklərə olan həddindən artıq istək bədəndə mineral və vitamin çatışmazlığının və ya başqa bir problemin əlaməti ola bilər.

Dəridə qalınlaşma, qaşınma, qabıqlanma və ya qızartılar isə bəzən hormonal pozğunluqların, ekzema və ya allergiyanın xəbərçisi ola bilər. Belə hallar davamlı olarsa, qan analizi vermək tövsiyə olunur.

Yuxusuzluq və ya gündüz saatlarında qəfil yuxuya getmə halları "hipersomniya" deyilən vəziyyətlə əlaqəli ola bilər. Gecə normal və uzun müddət yatan bu insanlar, yenə də gün ərzində yuxuya meyilli olurlar. Mütəxəssislər bunun sadəcə yorğunluqdan deyil, başqa sağlamlıq problemlərindən qaynaqlana biləcəyini bildirirlər.

45 yaşdan cavan insanlarda göz bəbəyi ətrafında yaranan ağ və ya boz halqa isə yüksək xolesterinin əlaməti ola bilər. Həkimlər bu dəyişikliyin özlüyündə zərərsiz olduğunu, lakin daxili problemin göstəricisi ola biləcəyini qeyd edirlər.

Əsəbi və aqressiv davranışlar da bəzən insanın xarakterindən deyil, depressiya kimi psixoloji pozğunluqlardan qaynaqlana bilər.

Əgər döş nahiyəndə şişkinlik, bərklik, qızartı, qaşınma və ya dəridə çökeklik hiss edirsinizsə, bu hallar vaxtında müayinə olunmalıdır. Bu simptomlar döş xərçənginin erkən əlamətləri ola bilər və vaxtında diaqnoz həyatı əhəmiyyət daşıyır.

Duzlu qidalara qarşı idarəolunmaz istək, dəmir çatışmazlığı, qanazlığı, maye itkisinin və ya menstruasiya öncəsi sindromun göstəricisi ola bilər. Eyni zamanda davamlı susuzluq hissi də həmişə adi səbəblərlə bağlı olmaya bilər - bu, bəzən şəkərli diabet və ya hamiləliyin ilk əlamətləri ola bilər.

Unutqanlıq, yorğunluq və ümumi halsızlıq da bəzən depressiyanın xəbərçisi ola bilər.

Hər birimiz bədənimizi yaxşı tanımalı və ona qarşı diqqətli olmalıyıq. Çünki o, öz dili ilə bizə çox şey söyləyir.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Baş redaktor:
Nazim SABİROĞLU

e-mail adres: venimusavat@mail.ru

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Son dakika" MMC-nin mətbəəsində çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-ci məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Lisensiya N: B 114
SAYI: 1.500